

Peter Robinson

Onvoltooide zomer

Zwarte Beertjes
Utrecht

Trevor Dickinson verscheen die maandagochtend met een flinke kater en een bar slecht humeur op zijn werk. Zijn mond smaakte als het zaagsel op de bodem van een vogelkooi, zijn hoofd bonkte als luidsprekers tijdens een heavy metal-concert en zijn maag schommelde heen en weer als een auto met een smerige carburator. Hij had al een halve fles magnesiumoxide geslikt en vier extra sterke paracetamoltabletten, maar dat had helemaal niets geholpen.

Toen hij op het bouwterrein aankwam, ontdekte Trevor dat hij moest wachten tot de politie de laatste demonstranten had verwijderd voordat hij aan het werk kon. Er waren er nog vijf over, die allemaal in kleermakerszit op het veld zaten. Milieuactivisten. Een van hen was een oud, grijs dametje. Ze zou zich moeten schamen, vond Trevor, een vrouw die op haar leeftijd nog met al die godvergeten communistische flikkers en natuurdebielen op het gras zat.

Hij keek om zich heen en begreep niet waarom iemand in vredesnaam nu net dit stukje grond zou willen redden. De velden waren van een boer die onlangs failliet was gegaan door de combinatie van gekkekoeienziekte en mond- en klauwzeer. Voorzover Trevor wist, bevonden zich geen zeldzame rozegespikkelde, flierefluitende drijsijsjes in het gebied die nergens anders naartoe konden; ook zaten er geen met sierblad begroeide leeuweriksdrollen in de heggen verborgen. Er waren zelfs niet eens bomen, tenzij je dat zielige rijtje onvolgroeide en jarenlang door uitlaatgassen verstikte populieren meetelde dat tussen de akkers en de A1-snelweg stond.

De politie slaagde er uiteindelijk in om de demonstranten van het terrein te verwijderen door hen allemaal, inclusief het oude dametje, een voor een op te tillen en naar het bestelbusje te dragen dat vlak bij het veld stond en toen kregen Trevor en zijn ploeggenoten dan toch het teken dat ze aan de slag konden. De regen die dat weekend was gevallen, had de grond in een modderpoel veranderd waardoor het moeilijker manoeuvreren was dan anders, maar Trevor was een ervaren bestuurder en had

met de laadschop van de graafmachine binnen de kortste keren de bovenste laag grond afgegraven, waarna hij de lading hoog in de lucht tilde en in de gereedstaande vrachtwagen dumpte. Hij bediende de hendels met een aangeboren behendigheid, bestuurde het ingewikkelde systeem van pedalen, versnellingen, assen en takels als een dirigent, schepte zoveel op als de laadschop aankon en zorgde er vervolgens voor dat deze in balans bleef zodat er niets uit zou vallen wanneer hij hem omhoogtilde en boven de vrachtwagen schoof.

Trevor was al meer dan twee uur bezig toen hij meende dat er iets uit de aarde stak.

Hij boog zich naar voren in zijn stoel, veegde de condens aan de binnenkant van het raam in de cabine weg en keek speurend naar buiten; toen hij zag wat het was, stokte de adem in zijn keel. Hij staarde naar een menselijke schedel en wat het nog erger maakte, was dat de schedel ook naar hem leek te staren.

Alan Banks had geen last van een kater, maar toen hij zag dat hij de televisie had laten aanstaan, wist hij wel dat hij de vorige avond te veel ouzo had gedronken. De enige zenders die hij kon ontvangen, waren Grieks en wanneer hij nuchter was, keek hij er nooit naar.

Banks kreunde, rekte zich uit en zette wat van de sterke Griekse koffie waaraan hij al tijdens zijn eerste week op het eiland verslaafd was geraakt. Toen de koffie stond te pruttelen, zette hij een cd op met aria's van Mozart, waarna hij een van de ongelezen kranten van de vorige week van de stapel greep en het balkon opliep. Hij had weliswaar zijn discman meegenomen, maar tot zijn grote vreugde was er een ministerie met cd-speler in de kleine timeshare-flat aanwezig. Hij had een flinke stapel van zijn favoriete cd's meegebracht, waaronder die van Billy Holiday, John Coltrane, Schubert, Walton, The Grateful Dead en Led Zeppelin.

Hij bleef bij de ijzeren reling staan luisteren naar *Parto, ma tu, ben mio* en keek neer op de zee die zich uitstreckte achter de chaotische verzameling daken en muren, een kubistische compositie van samenkomende blauwe en witte vlakken. De zon stond stralend aan een prachtige blauwe lucht, zoals ze dat elke dag had gedaan sinds hij hier was aangekomen. Hij rook wilde lavendel en rozemarijn. Een cruiseschip was net voor anker gegaan en de eerste motorsloepen van die dag brachten hun lading opgewonden toeristen met camera's om hun nek naar de haven, met krijsende zeemeuwen in hun kielzog.

Banks schonk binnen een kop koffie voor zichzelf in, nam deze mee naar buiten en ging zitten. Zijn witte houten stoel schraapte over de terra-

cotta tegels en een klein hagedisachtig wezentje dat lui genietend in de ochtendzon had gelegen, schrok op van het lawaai en vluchtte weg.

Nadat hij de krant had gelezen en misschien een stukje in Homerus' *Odyssee*, zou hij naar het dorp wandelen voor een lange, uitgebreide lunch, misschien een of twee glazen wijn drinken, vers brood, olijven en geitenkaas kopen en dan terugkomen voor een middagdutje en wat muziek. Daarna zou hij de avond doorbrengen in de taveerne aan de kade waar hij een potje schaak zou spelen met Alexandros, zoals hij sinds de tweede dag dat hij hier was elke avond had gedaan.

In de krant stond maar weinig wat hem interesseerde, behalve het sportnieuws en de kunstpagina's. Door de regen was de derde oefeninterland op Old Trafford gestaakt, maar dat kon nauwelijks nieuws worden genoemd; Engeland had een belangrijke kwalificatiewedstrijd voor de World Cup gewonnen; en er waren die dag geen boek- of muziekrecensies. Wel werd zijn aandacht getrokken door een kort artikeltje over een skelet dat door een bouwvakker was gevonden tijdens graafwerkzaamheden op het terrein van een nieuw winkelcentrum langs de A1 dicht bij Peterborough. Zijn oog viel erop, omdat hij een groot deel van zijn jeugd in Peterborough had doorgebracht en zijn ouders er nog steeds woonden.

Hij legde de krant weg en keek naar de zeemeeuwen die sierlijke duikvluchten uitvoerden en uitgelaten rondvlogen. Het leek net of ze op de golven van Mozarts muziek zweefden. Doelloos rondzwalkten, net als hij. Hij dacht terug aan zijn tweede gesprek met Alexandros. Tijdens hun schaakspel had Alex plotseling opgekeken, Banks serieus bestudeerd en gezegd: 'Je lijkt me een man met veel geheimen, Alan, een erg droevige man. Waar ben je voor op de vlucht?'

Banks had er lang en veel over nagedacht. Was hij op de vlucht? Ja, in zekere zin wel. Op de vlucht voor een mislukt huwelijk en een stukgelopen affaire, voor een baan die hem bijna voor de tweede keer een zenuwinstorting had bezorgd door de tegenstrijdige eisen die aan hem werden gesteld, door de gewelddadige dood van de slachtoffers waarmee hij steeds werd geconfronteerd en alles wat slecht was in de mens. Hij was inderdaad op de vlucht, ook al was het misschien maar tijdelijk.

Of zat het toch dieper? Was hij misschien op de vlucht voor zichzelf, voor wat hij was of was geworden? Hij had lang over Alexandros' vraag nagedacht en uiteindelijk slechts geantwoord: 'Wist ik het maar', waarna hij haastig een ondoordachte zet had gedaan en zijn koningin in gevaar had gebracht.

Hij was er tijdens zijn korte verblijf in geslaagd niet verstrikt te raken in

liefdesavontuurtjes. Andrea, de serveerster van Philippes taveerne, had wel met hem geflirt, maar daar was het bij gebleven. Een enkele keer had een van de vrouwen van de cruiseschepen hem een smachtende blik toegeworpen die slechts naar één ding zou leiden als je het toestond, maar hij had het niet toegestaan. Hij had een plek gevonden waar hij niet dagelijks met misdaad werd geconfronteerd, een plek bovendien waar hij geen kelders hoefde in te gaan die vol lichamen van verkrachte tienermeisjes lagen, een beeld uit de laatste zaak waaraan hij had gewerkt dat hem in zijn dromen nog steeds achtervolgde, ook hier op dit vredige eiland.

Hij had dus zijn doel bereikt: hij was gevluht voor zijn smerige, chaotische leven en had een soort paradijs gevonden. Waarom voelde hij zich dan toch zo verdomd rusteloos?

Inspecteur Michelle Hart van het politiekorps van Cambridgeshire, de noordelijke divisie, liep de afdeling forensische antropologie van het streekziekenhuis binnen. Ze keek uit naar deze ochtend. Gewoonlijk vond ze bij lijkschouwingen het snijden en peuteren zelf minder erg dan het contrast tussen de lichte, reflecterende oppervlaktes van de praktische tegels en staal aan de ene kant en de wanordelijke brij van de maaginhoud en de stroompjes zwartachtig bloed die in de glimmend gepoets-te goten verdwenen aan de andere kant, het contrast tussen de geur van ontsmettingsmiddelen en de stank van een doorboorde darm. Vanochtend zouden ze daar echter niet mee te maken krijgen. Vanochtend zou dr. Wendy Cooper, de forensisch antropoloog, alleen maar botten onderzoeken.

Michelle had een maand geleden ook met haar gewerkt, aan de eerste zaak in haar nieuwe baan: overblijfselen die van Angelsaksische afkomst bleken te zijn, niet ongebruikelijk in deze streek, en ze hadden het goed met elkaar kunnen vinden. Het enige wat ze minder geslaagd vond, was dr. Coopers voorkeur voor countrymuziek, die tijdens haar werk voortdurend op de achtergrond klonk. Ze zei dat het haar hielp zich te concentreren, maar op Michelle had Loretta Lynn precies het tegenovergestelde effect.

Dr. Cooper en haar assistent, postdoctoraal student David Roberts, stonden over een deel van een skelet gebogen en waren bezig de botjes van handen en voeten op de juiste plek te leggen. Dat dit een moeilijke opgave was, had Michelle wel begrepen uit de korte anatomiecursus die ze had gevolgd en ze had nog steeds geen flauw idee hoe je het onderscheid kon zien tussen de ene rib en de andere, de ene knokkel en de andere. Dr. Cooper leek hier echter geen enkele moeite mee te hebben. Ze

was begin vijftig, had een vrij stevig postuur, heel kort grijs haar, een bril met een zilverkleurig montuur en een no-nonsense houding.

‘Weet je hoeveel botten er in een menselijke hand zitten?’ vroeg dr. Cooper zonder haar ogen van het skelet af te wenden.

‘Heel veel?’ antwoordde Michelle.

‘Zesentwintig,’ zei dr. Cooper. ‘Zesentwintig. En het is verrekke lastig om die kleine rottingen te herkennen, sommige tenminste.’

‘Heb je al iets voor me?’ Michelle haalde haar opschriftboekje tevoorschijn.

‘Nog niet veel. Zoals je kunt zien, zijn we nog steeds bezig hem in elkaar te zetten.’

‘Hem?’

‘Ja zeker. Dat staat vast. De schedel en het schaambeentje wijzen duidelijk in die richting. Noord-Europeaan, zou ik ook zeggen.’ Ze draaide de schedel opzij. ‘Zie je dat rechte profiel van het gezicht en de smalle opening van de neus? Allemaal duidelijke tekens. Er zijn er natuurlijk nog meer: de hoge hersenschedel, de oogkassen. Maar je bent hier niet voor een les in etnische antropologie, denk ik.’

‘Eigenlijk niet, nee,’ zei Michelle, die het onderwerp juist erg boeiend vond. Soms dacht ze wel eens dat ze misschien het verkeerde beroep had gekozen en antropoloog had moeten worden. Of anders misschien arts. ‘Hij was niet echt lang, hè?’

Dr. Cooper wierp een blik op de botten die op de stalen behandeltafel lagen. ‘Lang genoeg voor zijn leeftijd, zou ik zeggen.’

‘Ga me nu niet wijsmaken dat je weet hoe oud hij was.’

‘Natuurlijk wel. Een ruwe schatting, maar toch. We hebben het pijpbeen opgemeten en de juiste formule toegepast en volgens ons moet hij ongeveer 1 meter 68 zijn geweest.’

‘Een kind nog, dus?’

Dr. Cooper knikte instemmend en wees met haar pen naar de schouder. ‘De clavicula, het sleutelbeen voor jou, is de laatste epifyse in het lichaam die vastgroeit, wat gewoonlijk halverwege de twintig gebeurt, hoewel het in feite op elk tijdstip tussen het vijftiende en tweeëndertigste levensjaar kan plaatsvinden. Die van hem is nog niet vastgegroeid. Ook heb ik de ribben en de wervelkolom onderzocht. Bij een ouder iemand verwacht je niet alleen slijtageplekken, maar ook scherpere randen en uitstulpingen op de ribben. Zijn ribben zijn aan de uiteinden vlak en glad afgerond, slechts een licht golvende rand, en de wervelkolom vertoont in het geheel geen epifysaire ringen. Verder bevindt het vastgroeien van het darmbeen, zitbeen en schaambeentje zich pas in het

beginstadium. Dat proces vindt gewoonlijk plaats tussen het twaalfde en zeventiende levensjaar.'

'Hoe oud was hij dan, denk je?'

'In mijn vakgebied is het niet verstandig om in dergelijke zaken je nek uit te steken, maar ik zou zeggen: tussen de twaalf en vijftien. Hou voor de zekerheid een marge van een paar jaar aan beide kanten aan. De databases waar we deze cijfers uit halen, zijn niet altijd compleet en soms zijn ze zelfs al achterhaald.'

'Verder nog iets?'

'De tanden. Je zult uiteraard een tandheelkundige naar de wortels moeten laten kijken en de hoeveelheid fluoride moeten laten vaststellen, als je dat al aantreft, want ik kan je bij dezen vast vertellen dat dat hier pas in 1959 aan onze tandpasta werd toegevoegd; ik kan je nu echter al drie dingen melden. Om te beginnen hebben we geen melktanden meer aangetroffen en bovendien is de maalkies van het vaste gebit al doorgebroken. Dat betekent dat hij rond de twaalf moet zijn geweest, opnieuw met een marge van een paar jaar, en afgaande op het overige bewijsmateriaal zou ik wel durven beweren dat hij eerder ouder dan jonger is geweest.'

'En het derde?'

'Iets minder wetenschappelijk van aard, helaas, maar afgaande op de algehele staat van zijn tanden en de aanwezigheid van al die metalen vullingen in de achterste kiezen zou ik zeggen: overduidelijk een cliënt van een schooltandarts.'

'Hoe lang geleden is hij begraven?'

'Kan ik met geen mogelijkheid zeggen. Er zijn geen zachte weefselresten of bindweefsel over, de botten zijn verkleurd en beginnen al te schilferen, dus ik zou zeggen meer dan twee decennia geleden, maar ik zal eerst uitgebreidere tests moeten doen voordat daar een definitief antwoord op te geven is.'

'Is er iets wat erop wijst wat de doodsoorzaak is geweest?'

'Nog niet. Ik moet eerst de botten schoonmaken. Soms kun je bijvoorbeeld beschadigingen door messteken niet zien vanwege de lagen vuil.'

'En dat gat in de schedel?'

Dr. Cooper liet een vinger langs de gekartelde rand glijden. 'Moet tijdens de opgraving zijn aangebracht. Stamt in elk geval van na het overlijden.'

'Hoe weet je dat?'

'Als hij was aangebracht voordat de dood was ingetreden, zouden er sporen van genezing moeten zijn. Dit is een schone breuk.'

‘Maar stel dat het de oorzaak van het overlijden is geweest?’

Dr. Cooper zuchtte vermoeid, alsof ze met een hersenloze doctoraalstudent sprak. Michelle zag dat David Roberts grinnikte en hij begon te blozen toen hij merkte dat ze naar hem keek. ‘Als dat het geval was geweest,’ vervolgde dr. Cooper haar verhaal, ‘dan zou je een heel andere vorm verwachten. Jonge botten breken heel anders dan oude botten. En kijk daar eens naar.’ Ze wees naar het gat. ‘Wat zie je?’

Michelle bekeek de botten van heel dichtbij. ‘De randen,’ zei ze. ‘Ze hebben niet dezelfde kleur als het bot eromheen.’

‘Heel goed. Dat betekent dat de breuk recent heeft plaatsgevonden. Als het rond het tijdstip van overlijden was gebeurd, zou je immers mogen verwachten dat de randen op dezelfde wijze waren verkleurd als de rest van de schedel.’

‘Dat moet haast wel,’ zei Michelle. ‘Het klinkt heel eenvoudig.’

‘Dat is het ook, zolang je weet waar je op moet letten. In de rechterarm zit een gebroken opperarmbeen, maar die is genezen, dus ik zou zeggen dat dat is gebeurd toen hij nog leefde. Zie je dit?’ Ze wees op de linkerarm. ‘Deze is iets langer dan zijn rechterarm, wat erop zou kunnen duiden dat hij linkshandig was. Het zou natuurlijk ook veroorzaakt kunnen zijn door de botbreuk, maar dat betwijfel ik. Er zijn verschillen in de schouderbladen die mijn theorie ondersteunen.’

Michelle maakte een paar aantekeningen en wendde zich vervolgens weer tot dr. Cooper. ‘We weten dat hij hoogstwaarschijnlijk is begraven op de plek waar we hem hebben gevonden,’ zei ze, ‘aangezien de overblijfselen ongeveer een meter onder de grond lagen, maar is er een mogelijkheid om erachter te komen of hij daar ook is gestorven of dat hij op een later tijdstip daarnaartoe is gebracht?’

Dr. Cooper schudde haar hoofd. ‘Als daar al bewijsmateriaal voor was, dan is dat op dezelfde manier vernield als de schedel en een paar botten die zijn beschadigd. Door de bulldozer.’

‘Waar zijn de spullen die samen met het lichaam zijn opgegraven?’

Dr. Cooper gebaarde naar de werkbank die langs de muur tegenover hen stond en richtte haar aandacht weer op de botten. David Roberts deed eindelijk ook zijn mond open. Hij maakte er een gewoonte van om met gebogen hoofd te praten wanneer hij iets tegen Michelle zei en mompelde erg binnensmonds, zodat ze niet altijd verstond wat hij zei. Hij leek verlegen in haar aanwezigheid, alsof hij verliefd op haar was. Ze wist dat de combinatie van blond haar en groene ogen een sterke aantrekkingskracht uitoefende op mannen, maar dit was belachelijk. Michelle was net veertig geworden en David kon niet ouder zijn dan tweeëntwintig.

Ze liep achter hem aan naar de werktafel, waar hij haar een aantal nauwelijks herkenbare voorwerpen aanwees. 'We weten niet zeker of ze echt van hem waren,' zei hij, 'maar ze zijn allemaal in de nabijheid van het lichaam aangetroffen.' Toen ze wat beter keek, meende Michelle een paar materiaalsoorten en voorwerpen te herkennen: enkele stukken stof van kleding, een gesp van een riem, munten, een zakmes, een plastic schijf, een schoenveter en enkele ronde voorwerpen. 'Wat zijn dat?' vroeg ze.

'Knickers.' David wreef een ervan schoon met een doek en gaf hem aan haar.

Hij voelde glad aan en in de zware glazen vorm was een spiraal in twee kleuren blauw zichtbaar. 'Zomer, dus,' zei ze in zichzelf.

'Pardon?'

Ze keek David aan. 'O, sorry. Zomer. Jongens knikkerden gewoonlijk in de zomer. Buiten, wanneer het weer goed was. En die munten?'

'Een paar losse penny's, een halve crown, een drie-penny-munt.'

'Allemaal oude munten dus?'

'In elk geval uit de tijd voordat we op het decimale stelsel zijn overgestapt.'

'Voor 1971 dus.' Ze pakte een plat, driehoekig voorwerp met afgeronde randen op. 'Wat is dit?'

David poetste het ergste vuil weg en onthulde iets wat op een stuk schild van een schildpad leek. 'Ik denk dat het een plectrum is,' zei hij. 'U weet wel, voor een gitaar.'

'Een muzikant?' Michelle pakte een soort armband op, helemaal verroest en verteerd, met een platte, uitgerekte ovaal in het midden waar iets in was gegraveerd.

Dr. Cooper kwam bij hen staan. 'Ja, dat vond ik ook interessant,' zei ze. 'Weet je wat het is?'

'Een soort armband?'

'Ja. Ik denk dat het een naamplaatje is. Die waren halverwege de jaren zestig erg populair bij tieners. Ik weet nog dat mijn broer er een had. David heeft deze zo goed mogelijk schoongemaakt. Het zilverlaagje is er natuurlijk helemaal afgesleten, maar de boor van de graveur is gelukkig dieper gegaan en ook in de legering eronder terechtgekomen. Als je goed kijkt, kun je een deel van de naam ontcijferen. Hier, gebruik dit maar.' Ze reikte Michelle een vergrootglas aan. Michelle tuurde erdoorheen en kon de vage randen onderscheiden van een paar gegraveerde letters:

GR-HA-. .

'Graham, denk ik,' zei dr. Cooper.

Michelle keek naar de verzameling botten en probeerde zich het warme, levende en ademende mens voor te stellen van wie ze ooit deel moesten hebben uitgemaakt. Een jongen. 'Graham,' fluisterde ze zachtjes. 'Jammer dat hij zijn achternaam er niet ook in heeft laten graveren. Dat zou ons werk er een stuk gemakkelijker op maken.'

Dr. Cooper zette haar handen in haar zij en lachte. 'Als ik zo vrij mag zijn, lieve meid,' zei ze, 'dan denk ik dat het je al bijzonder gemakkelijk wordt gemaakt. Als ik tot zover inderdaad gelijk heb, dan ben je op zoek naar een linkshandige jongen die naar de naam Graham luisterde, tussen laten we zeggen de twaalf en vijftien jaar was, ooit zijn rechterarm heeft gebroken en minstens twintig tot dertig jaar geleden is verdwenen, waarschijnlijk in de zomer. O, ja, en hij knikkerde en speelde gitaar. Vergeet ik nu nog iets? Ik denk dat er in jullie dossiers niet al te veel mensen zijn die aan die beschrijving voldoen.'

Banks liep elke avond rond een uur of zeven langs de heuvel naar beneden en wandelde door de kronkelende straatjes van het dorp. Hij genoot van het licht op dat tijdstip van de dag, de gloed die van de witte huisjes met hun kleurrijke trapjes leek af te stralen en de bloemen, een enorme zee van paars, roze en rood, die het schijnsel leken te weerkaatsen. De geur van gardenia's vermengde zich met die van tijm en oregano. Onder hem strekte de zee zich als een donkere wijnvlek helemaal uit tot aan het vasteland, net als in de dagen van Homerus. De zee had echter niet overal de tint van donkere wijn, merkte Banks op. Sommige delen dicht bij land waren donkerblauw of -groen en pas veel verder in zee nam het water de paarse kleur van jonge Griekse wijn aan.

Een paar winkeliers begroetten hem toen hij langsliep. Hij was inmiddels iets langer dan twee weken op het eiland, langer dan de meeste toeristen, en hoewel hij nog niet echt werd geaccepteerd, werd zijn aanwezigheid in elk geval ook niet langer genegeerd. Het was net als elk willekeurige dorpje in Yorkshire, waar je een nieuweling bleef tot je er een aantal winters had overleefd. Misschien zou hij hier lang genoeg kunnen blijven om de taal te leren, een geheimzinnige kluizenaar te worden en opgenomen te worden in het leven op het eiland. Hij zag er zelfs een beetje als een Griek uit, met zijn magere lijf, kortgeknipte zwarte haar en gebruide huid.

Hij haalde de Engelse kranten van twee dagen oud op die met de laatste boot van de dag werden gebracht en nam ze mee naar Philippes taveerne aan de kade, waar hij de meeste avonden doorbracht aan een van de tafeltjes die buiten stonden en uitkeken op de haven. Hij zou als aperitief

ouzo nemen, rustig beslissen wat hij wilde eten en bij de maaltijd retsina drinken. Hij had gemerkt dat hij de vreemde, olieachtige smaak van de plaatselijk geresineerde wijn had leren waarderen.

Banks stak een sigaret op en sloeg de toeristen gade die in de motorsloep stapten die hen weer naar het cruiseschip zou brengen voor een avond vol entertainment, hoogstwaarschijnlijk gebracht door Cheryl uit Cheadle Hulme die de dans van de zeven sluiers zou uitvoeren of een groepje beatle-imitators uit Heckmondwike of een ander gat. Morgen zouden ze bij een ander eiland van boord gaan, waar ze te duur geprijsde snuisterijen zouden kopen en foto's zouden maken die ze hooguit nog één keer bekeken. Een groep Duitse toeristen die ongetwijfeld bleef overnachten in een van de hotelletjes op het eiland, nam plaats aan een tafel aan de andere kant van het terras en bestelde bier. Ze waren de enige anderen die buiten zaten.

Banks dronk ouzo, at een paar olijven en dolmades en besloot een Griekse visschotel en een salade te nemen. De laatste toeristen waren inmiddels teruggekeerd naar het cruiseschip en zodra hij zijn voorraad had opgeborgen, zou Alex langskomen voor een partijtje schaak. In de tussentijd las Banks de krant.

Zijn aandacht werd getrokken door een artikel rechts onderaan de voorpagina met de kop: DNA BEVESTIGT IDENTITEIT VAN LANG GELEDEN BEGRAVEN LICHAAM. Banks las verder:

Een week geleden werd het skelet van een jongen opgegraven door bouwvakkers tijdens graafwerkzaamheden voor de fundering van een nieuw winkelcentrum langs de A1 ten westen van Peterborough in Cambridgeshire. Gegevens afkomstig van de vindplaats en uit onderzoek door forensisch antropoloog Wendy Cooper hebben een zeer korte lijst van mogelijke namen opgeleverd. 'We hebben eigenlijk niet veel hoeven doen,' zei dr. Cooper tegen onze verslaggever. 'Gewoonlijk geven oude botten niet zoveel prijs, maar in dit geval wisten we vrijwel vanaf het begin dat het om een jonge jongen ging die ooit zijn rechterarm had gebroken en waarschijnlijk linkshandig was.' Een armband met naamplaatje, halverwege de jaren zestig immens populair bij jongens, is in de omgeving aangetroffen en onthulde een deel van een naam. Inspecteur Michelle Hart van het politiekorps van Cambridgeshire: 'Dr. Cooper heeft ons veel informatie kunnen verschaffen. Aan de hand daarvan konden we heel eenvoudig de dossiers erop naslaan en het aantal mogelijkheden beperken.' Toen bij de politie het sterke vermoeden rees dat het mogelijk Graham Marshall betrof, werden de ouders benaderd voor een DNA-test en het resultaat bleek positief. 'Het is een enorme opluchting om te

weten dat ze onze Graham na al die jaren hebben gevonden,' vertelde mevrouw Marshall. 'Hoewel we natuurlijk altijd zijn blijven hopen dat hij nog leefde.' Graham Marshall verdween op zondag 22 augustus 1965 op veertienjarige leeftijd tijdens het lopen van zijn vaste krantenwijk in de buurt van zijn ouderlijk huis in Peterborough. Tot voor kort was er nooit een spoor van hem gevonden. 'De politie heeft indertijd alle mogelijke aanwijzingen nagetrokken,' meldde inspecteur Hart aan onze verslaggever, 'maar er bestaat altijd een kans dat deze ontdekking nieuwe aanwijzingen oplevert.' Op de vraag of deze zaak mogelijk wordt heropend, kon inspecteur Hart slechts vertellen dat 'vermiste personen nooit helemaal worden opgegeven totdat ze terecht zijn en als er een mogelijkheid bestaat dat het een misdaad betreft, dan moeten we proberen het recht te laten zegevieren'. Tot op heden zijn er geen aanwijzingen gevonden die duiden op de doodsoorzaak, hoewel dr. Cooper er wel op wees dat het onmogelijk is dat de jongen zichzelf een meter onder de grond heeft begraven.

Banks voelde zijn maag ineenkrimpen. Hij legde de krant neer en staarde naar de zee en de zon, die roze stofdeeltjes over de horizon uitstrooide. Om hem heen begon alles te glanzen en hij kreeg een onwerkelijk gevoel. Plotseling zette het bandje met Griekse muziek zoals elke avond 'Zorba's dans' in. De taverne, de haven, het zachte gelach: alles leek in de verte te verdwijnen en alleen Banks bleef achter met zijn herinneringen en de grimmige woorden in de krant.

'Alan? Jij bent ver weg met je gedachten.'

Banks keek op en zag het donkere, gedrongen lichaam van Alex, dat boven hem uittorende. 'Alex. Sorry. Fijn je te zien. Ga zitten.'

Alex ging met een bezorgde blik zitten. 'Je ziet eruit alsof je net slecht nieuws hebt gekregen.'

'Dat zou je wel kunnen zeggen.' Banks stak een sigaret op en staarde in gedachten verzonken naar de donker kleurende zee. Hij rook het zout en een vleugje stank van rotte vis. Alex gebaarde naar Andrea en binnen enkele ogenblikken stond er een fles ouzo voor hen op tafel, met nog een bord olijven en dolmades. Philippe stak de lantaarns aan die buiten rond het terras hingen en deze wiegden zachtjes heen en weer in de bries en wierpen vluchtige schaduwen op de tafels. Alex haalde zijn reisschaakspel uit de leren hoes tevoorschijn en zette de stukken op het bord.

Banks wist dat Alex niet zou aandringen. Het was een van de eigenschappen die hem zo aanspraken in zijn nieuwe vriend. Alex was op het eiland geboren en had na een studie aan de universiteit van Athene over de hele wereld gereisd als directeur van een Grieks scheepvaartbedrijf,

maar had tien jaar geleden op veertigjarige leeftijd besloten dat lentje eraan te geven. Nu leefde hij van de leren riemen die hij zelf maakte en langs de kade aan toeristen verkocht. Alex was een hoogontwikkelde man, had Banks al snel ontdekt, met een passie voor Griekse kunst en architectuur, en zijn Engels was bijna volmaakt. Hij bezat ook wat Banks omschreef als een diepgewortelde zelfkennis en een tevredenheid met zijn eenvoudige leven die Banks zelf ook graag zou willen bezitten. Hij had Alex uiteraard niet verteld wat zijn beroep was, alleen maar dat hij in dienst was van de overheid. Hij had gemerkt dat het vervreemdend werkte wanneer je onbekenden die je tijdens vakanties ontmoette, vertelde dat je bij de politie werkte. Dat, of anders hadden ze wel een geheimzinnige zaak die je moest oplossen, zoals mensen ook altijd vragen hebben over de meest uiteenlopende, onbekende ziektes wanneer ze aan een arts werden voorgesteld.

‘Misschien is dit vanavond niet zo’n goed idee,’ zei Alex, en Banks zag dat hij het schaakspel weer opborg. Het spel had toch al voornamelijk gediend als achtergrond voor hun gesprekken, aangezien geen van beiden een goede speler was.

‘Het spijt me,’ zei Banks. ‘Ik ben niet zo in de stemming. Ik zou alleen maar verliezen.’

‘Dat doe je meestal. Maar het geeft niet, mijn vriend. Blijkbaar zit je iets dwars.’ Alex stond op en wilde vertrekken, maar Banks stak zijn hand uit en raakte even zijn arm aan. Vreemd genoeg wilde hij het juist graag aan iemand vertellen. ‘Nee, blijf alsjeblieft,’ zei hij, en hij schonk voor hen beiden een flink glas ouzo in. Alex keek hem een ogenblik zwijgend aan met zijn grote, ernstige bruine ogen en ging toen weer zitten.

‘Toen ik veertien was,’ begon Banks, terwijl hij naar de lichten in de haven staarde en luisterde naar het geratel van de touwen op de vissersboten, ‘verdween een goede vriend van me. Niemand heeft hem ooit nog gezien. Niemand wist wat er met hem was gebeurd. Er was geen enkel spoor.’ Hij glimlachte, draaide zich om en keek Alex aan. ‘Vreemd genoeg werd deze muziek toen heel vaak gedraaid: “Zorba’s dans”. Het was toen een grote hit in Engeland. Marcello Minerbi. Grappig dat je zulke kleine dingen onthoudt.’

Alex knikte. ‘Het geheugen volgt inderdaad een wonderlijk proces.’

‘Niet iets om altijd op te vertrouwen.’

‘Dat is waar; het is alsof de dingen die erin opgesloten liggen op een of andere onverklaarbare manier een... metamorfose ondergaan.’

‘Een prachtig Grieks woord: metamorfose.’

‘Ja. Men denkt natuurlijk onmiddellijk aan Ovidius.’

‘Is dat echter niet precies wat er met het verleden gebeurt? Met onze herinneringen?’

‘Ja.’

‘Hoe dan ook,’ vervolgde Banks zijn verhaal, ‘men ging er indertijd van uit dat mijn vriend, Graham heette hij, was ontvoerd en vermoord door een pedofiel... Ook een Grieks woord, maar niet zo prachtig.’

‘Dat lijkt een voor de hand liggende conclusie, wanneer je de manier van leven in de grote stad in aanmerking neemt. Maar kan hij niet gewoon van huis zijn weggelopen?’

‘Dat was een van de andere theorieën, maar voorzover iedereen wist had hij daar geen reden toe. Hij was gelukkig en had het nooit over weglopen gehad. Hoe dan ook,’ ging Banks verder, ‘alle pogingen om hem te vinden liepen op niets uit en hij bleef spoorloos. Toevallig had ik een maand of twee daarvoor een keer bij de rivier gespeeld en toen was er een man opgedoken die me had vastgegrepen en had geprobeerd me in het water te duwen.’

‘Hoe is dat afgelopen?’

‘Ik was erg lenig en handig, dus ik wist me los te wringen en ben ervan door gegaan.’

‘Je hebt het voorval zeker niet bij de politie gemeld.’

‘Ik heb het zelfs mijn ouders nooit verteld.’

‘Waarom niet?’

‘Ach, je weet hoe kinderen zijn, Alex. Om te beginnen had ik daar helemaal niet mogen spelen. Het was erg ver van huis. Bovendien was ik aan het spijbelen. Ik had eigenlijk op school moeten zitten. En ik vond het geloof ik mijn eigen schuld. Ik wilde gewoon niet in de problemen komen.’

Alex schonk nog wat ouzo in. ‘Dus toen je vriend verdween, nam je aan dat het dezelfde man was geweest?’

‘Ja.’

‘En die schuld draag je al die jaren met je mee?’

‘Ja, waarschijnlijk wel. Ik heb het eigenlijk nooit zo gezien, maar af en toe, wanneer ik eraan denk, heb ik het gevoel dat... het is net een oude wond die nooit helemaal geneest. Beter kan ik het niet uitleggen. Ik denk dat dat een van de redenen is geweest waarom ik...’

‘Ja?’

‘Laat maar zitten.’

‘Waarom je politieagent bent geworden?’

Banks keek hem verbaasd aan. ‘Hoe weet je dat?’

Alex glimlachte. ‘Ik ben in mijn leven heel wat politiemensen tegenge-

komen. Dan leer je wel hoe je de signalen kunt herkennen.'

'Zoals?'

'Och, de waakzaamheid, de nieuwsgierigheid, een bepaalde manier van lopen en zitten. Kleine dingen.'

Banks lachte. 'Je zou zelf ook een uitstekende politieman zijn, Alex.'

'Ach, nee. Dat denk ik niet.'

'Waarom niet?'

'Ik denk niet dat ik ooit helemaal zeker zou weten dat ik aan de goede kant stond.'

'En nu wel?'

'Ik probeer het wel, ja.'

'Ik ook,' zei Banks.

'Ik ben ervan overtuigd dat je een goede politieman bent. Je moet echter wel bedenken dat wij hier in Griekenland... wij hebben onze portie regimes wel gehad. Maar ga verder.'

Banks tikte op de opgevouwen krant. 'Ze hebben hem gevonden,' zei hij. 'Hij was begraven aan de kant van de weg, zo'n 13 kilometer van de plek waar hij verdween.'

Alex luisterde aandachtig.

'De doodsoorzaak is nog niet bekend,' ging Banks verder, 'maar hij is daar natuurlijk niet uit eigen beweging terechtgekomen.'

'Die eerste theorie klopte dus waarschijnlijk?'

'Ja.'

'En nu voel jij je weer net zo schuldig als toen.'

'Enorm schuldig. Stel dat ik verantwoordelijk was, Alex? Stel dat het inderdaad dezelfde man is geweest? Als ik toen iets had gezegd...'

'Zelfs als je had gemeld wat jou was overkomen, dan betekent dat nog niet dat hij ook was opgepakt. Dat soort mannen is heel sluw, dat heb je de afgelopen jaren ongetwijfeld zelf ook wel ontdekt.' Alex schudde zijn hoofd. 'Ik ben echter niet zo dom dat ik geloof dat ik een man van zijn schuldgevoel kan afhelpen wanneer hij zich per se schuldig wil blijven voelen. Geloof je in het lot?'

'Dat weet ik eigenlijk niet.'

'Wij Grieken hebben een rotsvast geloof in het lot, het noodlot.'

'Maar wat heb je eraan?'

'Het zuivert je van alle blaam. Snap je dat niet? Het is net de katholieke kerk die je je zonden vergeeft. Als het was voorbestemd door het lot, dan was het de bedoeling dat je het zou overleven en aan niemand zou vertellen en dan was het het lot van je vriend dat hij zou worden ontvoerd en vermoord en dat zijn lichaam zoveel jaren later werd ontdekt.'

‘Dan geloof ik zéker niet in het lot.’

‘Ach, het was het proberen waard,’ zei Alex. ‘Wat ga je nu doen?’

‘Dat weet ik nog niet. Ik kan eigenlijk helemaal niets doen. De plaatselijke politie zal de zaak onderzoeken en misschien ontdekt ze wat er is gebeurd, maar misschien ook niet. Ik denk zelf eerlijk gezegd dat ze na al die jaren niets meer te weten zal komen.’

Alex speelde even zwijgend met zijn ouzoglas, nam een flinke teug en zuchtte.

‘Wat is er?’ vroeg Banks.

‘Ik vermoed dat ik je zal missen, mijn vriend.’

‘Hoezo? Ik ga nergens naartoe.’

‘Je weet dat de Duitsers dit eiland tijdens de oorlog hebben bezet, nietwaar?’

‘Natuurlijk,’ zei Banks, verbaasd omdat Alex zo onverwacht van onderwerp veranderde. ‘Ik heb de oude forten bezichtigd. Dat weet je toch? We hebben het er nog over gehad. Het was niet direct *De kanonnen van Navarone*, maar ik was wel onder de indruk.’

Alex maakte met zijn hand een wegwerpgebaar. ‘Jij en ik kunnen ons alleen in onze verbeelding een voorstelling maken van het leven tijdens de nazi-bezetting,’ zei hij, ‘maar mijn vader heeft het echt meegemaakt. Hij heeft me ooit een verhaal verteld uit zijn jeugd, hij was toen niet veel ouder dan je vriend en jij indertijd. De Duitse officier die de leiding over het eiland had, heette Von Braun en iedereen dacht dat hij wel een ongehooplijke mislukking moest zijn, omdat hij naar zo’n afgelegen plek als deze was gestuurd. Zoals jij zegt, mijn vriend: niet direct *De kanonnen van Navarone*, niet bepaald de meest strategische positie in het Middellandse-Zeegebied. Toch moest iemand een oogje houden op de bevolking en daar werd Von Braun voor aangewezen. Het was geen veeleisende taak en ik ben ervan overtuigd dat de soldaten die hier gestationeerd waren, steken lieten vallen.’

Op een dag hadden mijn vader en drie van zijn vrienden een Duitse jeep gepikt. De wegen waren slecht, dat kun je zelfs nu nog zien, en ze konden uiteraard niet rijden, kenden hooguit een paar grondbeginzelen, dus ze waren al tegen een rots gebotst voordat ze meer dan een kilometer hadden gereden. Gelukkig waren ze niet gewond en ze wisten te ontkomen voordat de soldaten ontdekten wat er was gebeurd, maar één soldaat had hen blijkbaar toch gezien en had aan Von Braun doorgegeven dat het vier kinderen waren geweest.’ Alex zweeg even en stak een van zijn Turkse sigaretten op. Banks had hem eens gevraagd of het wel politiek correct was om als Griek een Turkse sigaret te roken, maar

hij had slechts geantwoord dat ze beter smaakten.

‘Goed,’ vervolgde Alex zijn verhaal en hij blies een rookpluim uit, ‘Von Braun nam zelf de taak op zich om een vergeldingsactie op touw te zetten, een voorbeeld te stellen zoals de nazi’s dat in heel veel bezette dorpen deden. Waarschijnlijk wilde hij gewoon bewijzen dat hij geen gevoelige, incompetent sul was die naar een met kranten dichtgeplakt gebied was gestuurd om hem zo ver mogelijk uit de buurt van gewichtige zaken te houden. Hij liet vier tieners oppakken, precies het aantal dat de soldaat had geteld, en liet hen dáár neerschieten.’ Alex wees naar de plek waar de hoofdstraat en de kade bij elkaar kwamen. ‘Twee van hen waren daadwerkelijk bij de diefstal betrokken geweest; de andere twee waren onschuldig. Geen van hen was mijn vader.’

De Duitse toeristen lachten om iets wat een van de vrouwen had gezegd en bestelden bij Andrea meer bier. Banks had de indruk dat ze al tamelijk dronken waren en er is niets ergers dan een dronken Duitser, behalve dan een dronken Engelse voetbalsupporter.

Alex negeerde hen en ging verder. ‘Mijn vader en zijn vriend voelden zich enorm schuldig omdat ze niets hadden gezegd, maar wat hadden ze kunnen doen? De nazi’s hadden hen waarschijnlijk samen met de vier anderen neergeschoten. Die schaamte en dat schuldgevoel heeft mijn vader de rest van zijn leven met zich meegetorst.’

‘Leeft hij nog?’

‘Hij is een aantal jaren geleden overleden. Het punt is echter dat Von Braun een van die onbeduidende oorlogsmisdadigers was die na de oorlog werden berecht. Mijn vader is naar die rechtszaak gegaan. Hij was zijn hele leven niet van het eiland af geweest, behalve dan die ene keer dat hij naar Athene moest om zijn blindedarm te laten verwijderen, maar hij moest en zou ernaartoe. Om getuige te zijn.’

Banks voelde zich in het nauw gedreven door Alex’ verhaal en de zware last van de geschiedenis, en had het gevoel dat wat hij ook zou zeggen misplaatst luchthartig zou zijn. Ten slotte vond hij zijn stem terug. ‘Probeer je me soms duidelijk te maken dat je vindt dat ik terug moet gaan?’ Alex keek hem aan en glimlachte droevig. ‘Ik ben niet degene die vindt dat je terug moet gaan.’

‘Ach, shit.’ Banks stak een sigaret op en hield de fles ouzo tegen het licht. Hij was bijna leeg.

‘Heb ik gelijk?’ hield Alex vol.

Banks keek naar de zee, die nu donker was en het licht dat op de glimmende oppervlakte weerkaatste in grillige vormen verwrong, en knikte. Vanavond kon hij natuurlijk niets meer doen, maar Alex had gelijk; hij

móést gaan. Hij had zijn schuldgevoel en geheimen nu al zo lang met zich meegedragen dat ze deel van hem waren gaan uitmaken en hij kon de ontdekking van Graham Marshalls botten net zomin uit zijn hoofd zetten als al die andere dingen waarvan hij had gedacht dat hij ze achter zich had gelaten: Sandra en haar zwangerschap, Annie Cabbot, zijn werk.

Hij keek naar een jong, verliefd stelletje dat met de armen om elkaar geslagen langs de kade slenterde en voelde een diepe droefheid omdat hij besepte dat zijn korte verblijf in het paradijs voorbij was en dat dit de laatste keer was dat Alex en hij als vrienden de avond doorbrachten in de Griekse warme lucht, terwijl de golven tegen de eeuwenoude stenen kade spoelden en de geur van Turkse tabak en zout en rozemarijn in de lucht hing. Hij wist dat hij morgenvroeg naar de haven zou gaan, de veerboot naar Piraeus zou nemen en de eerste vlucht naar huis zou halen. Hij wenste uit de grond van zijn hart dat het anders was.

Twee dagen later in Yorkshire was de hemel verre van onbewolkt en de zon scheen beslist niet. De zon had in feite niet meer geschenen sinds Banks naar Griekenland was vertrokken, bedacht inspecteur Annie Cabbot peinzend en ze duwde een nieuwe stapel papierwerk opzij en legde haar voeten op het bureau. Het was net of die vent alle zonneschijn had meegenomen toen hij wegging. Alleen maar kille regen, grijze luchten en nog meer regen. En het was nog wel augustus. Waar was de zomer? Annie moest toegeven dat ze Banks miste. Ze had hun relatie zelf beëindigd, maar er was momenteel niemand anders in haar leven en ze genoot van zijn gezelschap en zijn ervaring en intelligentie. In haar zwakkere momenten wilde ze soms ook wel dat hun relatie stand had gehouden, maar dat had niet gekund gezien zijn achtergrond en haar hernieuwde belangstelling voor haar carrière. Naar bed gaan met je baas maakte alles nodeloos ingewikkeld. Het voordeel was dat ze nu veel meer tijd had om te schilderen en zelfs tijd had gevonden om met meditatie en yoga te beginnen.

Niet dat ze niet begreep waarom Banks was weggegaan. Die arme vent had er gewoon genoeg van gehad. Hij moest bijtanken en aansterken voordat hij zich weer in de strijd kon mengen. Een maand zou genoeg moeten zijn, daar had assistent-hoofdcommissaris Ron McLaughlin van harte mee ingestemd en Banks had meer dan genoeg verlofdagen tegoed gehad. Dus was hij ervandoor naar Griekenland en had hij het laatste restje zon ook nog meegenomen. Geluksvogel.

Banks' tijdelijke afwezigheid hield gelukkig wel in dat Annie sneller dan verwacht werd overgeplaatst van het Bureau Intern Onderzoek naar een plekje bij de CID als inspecteur, iets waar ze al een tijdje geleden haar zinnen op had gezet. Ze had nu echter niet langer een eigen kantoor, maar alleen nog een door een scherm afgescheiden hoekje in de gemeenschappelijke werkruimte van de agenten, samen met brigadier Hatchley en zes agenten, onder wie Winsome Jackman, Kevin Templeton en Gavin Rickerd, maar ze had het ervoor over ge-

had, alles om maar weg te kunnen bij die dikke, seksistische engerd van een hoofdinspecteur Chambers en bovendien ook een welkome afwisseling van het soort vervelende, saaie klusjes dat ze onder zijn leiderschap toegeschoven had gekregen.

Er was de laatste tijd net zo weinig misdaad in de westelijke divisie geweest als zonneschijn, behalve uitgerekend in Harrogate, waar een geheimzinnige epidemie van gooien met eieren was losgebroken. Jongeren leken verslaafd te zijn geraakt aan het gooien van eieren naar voorbijrijdende auto's, de ramen van bejaardenwoningen en zelfs politiebureaus. Dat was echter in Harrogate, niet in Eastvale zelf. Wat ook de reden was waarom Annie, die zich stierlijk verveelde bij het lezen van verslagen, memo's, circulaires en kostenbesparende voorstellen, haar oren spitste toen ze het getik van de wandelstok van hoofdinspecteur Gristhorpe de deur van de kantoorruimte hoorde naderen. Ze haalde haar voeten van het bureau, zodat Gristhorpe haar enkelhoge laarsjes van rode suède vooral niet zou zien, stopte haar golvende kastanjebruine haren achter haar oren en deed net alsof ze verdiept was in haar papierwerk.

Gristhorpe kwam naast haar bureau staan. Hij was aardig wat gewicht kwijtgeraakt sinds hij zijn enkel had verbrijzeld, maar hij zag er nog altijd vrij stevig uit. Desondanks ging het gerucht dat hij het onderwerp pensioen had aangestipt. 'Iets interessants, Annie?' vroeg hij.

Annie gebaarde naar de papieren waarmee haar bureau bezaaid was. 'Niet echt.'

'Er wordt een jongen vermist. Schooljongen, vijftien jaar.'

'Hoe lang al?'

'Hij is gisteravond niet thuisgekomen.' Gristhorpe legde het meldingsformulier voor vermiste personen voor haar neer. 'De ouders bellen ons al sinds gisteravond aan een stuk door.'

Annie keek hem verbaasd aan. 'Een beetje vroeg om ons er al bij te betrekken, is het niet? Er worden voortdurend kinderen vermist. Vooral vijftienjarigen.'

Gristhorpe wreef over zijn kin. 'Maar die heten niet allemaal Luke Armitage.'

'Luke Armitage? Toch niet...?'

'Jawel. De zoon van Martin Armitage. Stiefzoon, om precies te zijn.'

'Shit.' Martin Armitage was een voormalig profvoetballer die in zijn glorie-dagen een van de beste spitsen in de Premier League was geweest. Nadat hij zich had teruggetrokken uit de topsport, was hij een soort landheer geworden. Hij woonde met zijn vrouw en stiefzoon Luke in Swainsdale Hall, een prachtig landhuis boven in het dal ten noorden van Fortford.

Armitage stond bekend als een salonsocialist, omdat hij zich voor liet staan op linkse sympathieën, regelmatig bedragen aan goede doelen schonk, vooral wanneer die sportactiviteiten voor kinderen steunden en promoveerden, en had ervoor gekozen om zijn zoon naar de scholengemeenschap in Eastvale te sturen in plaats van naar een privé-school.

Zijn vrouw, Robin Fetherling, was ooit een gevierd model geweest, in haar wereld net zo bekend als Martin Armitage in de zijne, en haar verleden, dat onder andere drugsgebruik, wilde feesten en stormachtige affaires met een grote verscheidenheid van popsterren omvatte, had een jaar of twintig geleden, toen Annie nog een tiener was, de nodige opschudding veroorzaakt. Robin Fetherling en Neil Byrd waren indertijd, toen Annie aan de universiteit van Exeter studeerde, het mooiste jonge stel in de spotlights geweest. Ze had in haar studentenflat zelfs naar Neil Byrds platen geluisterd, maar ze had zijn naam of zijn muziek al in jaren niet meer gehoord, wat nauwelijks verbazing wekte, aangezien ze tegenwoordig noch de tijd noch de zin had om bij te blijven op het gebied van popmuziek. Ze herinnerde zich nog wel dat ze ooit had gelezen dat Robin en Neil een jaar of vijftien geleden een kind hadden gekregen, hoewel ze niet getrouwd waren. Luke. Vervolgens waren ze uit elkaar gegaan en Neil Byrd had zelfmoord gepleegd toen de jongen nog heel klein was.

‘Dat is inderdaad shit,’ zei Gristhorpe. ‘Ik ga er altijd graag van uit dat we de rijken en beroemdheden onder onze burgers dezelfde service verlenen als de armen, Annie, maar misschien kun jij in dit geval toch proberen of je de ouders gerust kunt stellen. De jongen is waarschijnlijk op stap met zijn kornuiten, naar Londen of iets dergelijks, maar je weet hoe groot de fantasie van sommige mensen kan zijn.’

‘Waar is hij het laatst gezien?’

‘Dat weten we niet zeker. Hij is gistermiddag de stad in geweest en toen hij niet voor het avondeten thuis was, begonnen ze zich zorgen te maken. In eerste instantie dachten ze nog dat hij misschien een paar vrienden was tegengekomen, maar toen het donker werd en hij nog steeds niet thuis was, werden ze echt ongerust. Vanochtend zijn ze natuurlijk echt in paniek geraakt. De jongen had blijkbaar een mobiele telefoon bij zich, dus zijn ze ervan overtuigd dat hij wel had gebeld als er iets was gebeurd.’

Annie fronste haar wenkbrauwen. ‘Dat is inderdaad vreemd. Hebben ze zelf geprobeerd hem te bellen?’

‘Geen gehoor. Ze zeggen dat hij het telefoontje niet heeft aanstaan.’

Annie stond op en greep haar paraplu. ‘Ik ga nu wel even met hen praten.’

‘Annie?’

‘Ja?’

‘Ik hoef je dit natuurlijk niet te vertellen, maar probeer zo onopvallend mogelijk te werk te gaan. Het laatste wat we willen, is dat de plaatselijke pers hier lucht van krijgt.’

‘Ik zal heel voorzichtig zijn.’

Gristhorpe knikte. ‘Mooi zo.’

Annie liep naar de deur.

‘Mooie laarzen,’ merkte Gristhorpe achter haar op.

De dagen rond de verdwijning van Graham Marshall stonden hem levendiger voor de geest dan de meeste andere dagen die zo ver in het verleden lagen, besefte Banks en hij leunde met gesloten ogen achterover in zijn vliegtuigstoel, hoewel hem ook was opgevallen dat het geheugen eerder achteloos dan zorgvuldig met het verleden omsprong; het schoof verschillende herinneringen ineen, vatte ze samen en herschikte ze naar willekeur. Een metamorfose, zoals Alex het gisteravond had uitgedrukt. Weken, maanden en jaren trokken aan zijn geestesoog voorbij, maar niet per se in chronologische volgorde. Het leek zo gemakkelijk om gevoelens en gebeurtenissen te plaatsen en in je herinnering op te roepen, maar net als bij politiewerk moest je vertrouwen op bewijsmateriaal van buitenaf om de ware volgorde te kunnen achterhalen. Hij kon zich bijvoorbeeld niet herinneren of hij nu in 1963 of 1965 was betrapt op winkeldiefstal bij Woolworth's, hoewel hij zich wel nog duidelijk het gevoel van angst en hulpeloosheid kon herinneren die hem in hun greep hadden gehouden in dat kleine, driehoekige kamertje onder de trap, de weeïge geur van Old Spice-aftershave en de manier waarop de twee in donkere pakken gestoken beveiligingsmedewerkers van de winkel hadden gelachen toen ze hem voor zich uit duwden en hem opdroegen zijn zakken leeg te halen. Toen hij er even over nadacht, wist hij zich echter ook te herinneren dat het dezelfde dag was geweest waarop hij de gloednieuwe *With the Beatles*-elpee had gekocht, die eind november 1963 was uitgebracht.

Zo ging het wel vaker. Je herinnert je iets kleins, een geur, een muziekfragment, het weer, een flard van een gesprek; je denkt er goed over na, bekijkt het van alle mogelijke kanten en voordat je het weet, duikt er een stukje informatie op waarvan je dacht dat je het was vergeten. Op de voet gevolgd door een andere. Het lukte niet altijd, maar een enkele keer kwam het voor dat Banks op deze manier uiteindelijk een hele film van zijn eigen verleden creëerde, een film die hij zelf bekeek, maar waarin hij

tegelijkertijd ook acteerde. Hij zag welke kleding hij had gedragen, wist wat hij had gevoeld, wat andere mensen hadden gezegd, hoe warm of koud het was geweest. Soms was de harde realiteit van de herinnering angstaanjagend en moest hij zich er klam van het zweet uit losrukken.

Een week nadat hij met de familie Banks van een vakantie uit Blackpool was teruggekomen, was Graham Marshall tijdens het rondbrengen van de zondagochtendkrant voor de tijdschriftenwinkel van Donald Bradford aan de overkant van de hoofdweg verdwenen, een baantje dat hij sinds een maand of zes had en een die Banks ongeveer een jaar eerder had gehad toen de winkel nog van meneer Thackeray was geweest. Aanvankelijk wist natuurlijk niemand dat er iets was gebeurd, behalve dan meneer en mevrouw Marshall en de politie.

Banks leunde met gesloten ogen achterover in zijn stoel en probeerde zich die bewuste zondag weer voor de geest te halen. De dag moest net als elke andere zondag zijn begonnen. In de weekenden bleef Banks normaalgesproken tot de lunch in bed liggen, totdat zijn moeder hem voor de warme lunch naar beneden riep. Tijdens de lunch luisterden ze naar de komische hoorspelen op de luchtige zender van de radio: *The Navy Lark* en *Round the Horne*, tot *The Billy Cotton Band Show* Banks uit het huis verdreef en hij ergens in de buurt zijn vrienden ontmoette.

Soms gingen ze met z'n vijven in het park in de buurt wandelen: Banks, Graham, Steve Hill, Paul Major en Dave Grenfell, en dan zochten ze een grasveldje vlak bij de speeltuin op, waar ze naar Alan Freemans *Pick of the Pops* luisterden op Pauls transistorradiootje en naar de meisjes keken die voorbijliepen. Soms bood Steve hen brutaal een paar sigaretten aan als ze hem wilden aftrekken, maar meestal sloegen ze hen slechts verlangend vanuit de verte gade.

Op andere zondagen kwamen ze bij het huis van Pauls ouders bij elkaar en luisterden ze naar platen, wat ze inderdaad ook hadden gedaan op de dag dat Graham verdween, herinnerde Banks zich nu. Bij Paul was het het leukst, omdat hij een nieuwe Dansette had die hij bij mooi weer buiten op de stoep neerzette. Ze draaiden de muziek niet al te hard, dus niemand zei er iets van. Wanneer Pauls vader en moeder weg waren, rookten ze ook stiekem een sigaretje. Die zondag was iedereen er geweest, behalve Graham, en niemand wist waarom hij ontbrak, misschien omdat zijn ouders hem om een of andere reden binnenshuis hielden. Ze konden streng zijn, Grahams ouders, vooral zijn vader. Wat ook de reden was geweest: hij was er niet bij geweest en niemand had er lang bij stilgestaan.

Daar zaten ze dan op de drempel, met hun strakke broeken met smalle

pijpen, strakke shirts en puntschoenen, en hun haar zo lang als maar mogelijk was zonder dat hun ouders een bezoekje voorschreven aan gekke Freddy, de buurtkapper. Ongetwijfeld draaiden ze ook andere muziek, maar de hoogtepunten van die dag, wist Banks, waren Steve's gloednieuwe exemplaar van Bob Dylans nieuwste lp, *Bringing It All Back Home*, en Banks' *Help!* geweest.

Naast zijn fascinatie voor masturbatie had Steve Hill ook een vrij bizarre smaak gehad wat betreft muziek. Andere jongeren hielden misschien van Sandie Shaw, Cliff Richards en Cilla Black, maar voor Steve ging er niets boven The Animals, The Who en Bob Dylan. Banks en Graham waren het grotendeels met hem eens, hoewel Banks ook van de wat traditionelere popmuziek van bijvoorbeeld Dusty Springfield en Gene Pitney hield en Dave en Paul conservatiever waren en het hielden bij Roy Orbison en Elvis. Uiteraard had iedereen de pest aan Val Doonican, Jim Reeves en The Bachelors.

Die bewuste dag hadden nummers als *Subterranean Homesick Blues* en *Maggie's Farm* Banks naar plaatsen getransporteerd waarvan hij het bestaan nooit had vermoed en de mysterieuze liefdesliedjes *Love Minus Zero/No Limit* en *She Belongs To Me* bleven hem dagenlang bij. Hoewel Banks moest toegeven dat hij absoluut niet begreep waarover Dylan zong, was er iets magisch aan de nummers geweest, haast iets angstaanjagends, als een prachtige droom waarin iemand plotseling wartaal begint uit te slaan. Misschien was dit echter slechts wijsheid achteraf. Dat was pas het begin geweest. Hij werd pas echt een Dylan-fan bij *Like a Rolling Stone* dat een maand of twee later een overweldigende indruk op hem maakte, maar zelfs vandaag de dag zou hij nog steeds niet durven beweren dat hij altijd wist waar Dylan het over had.

De meisjes van verderop uit de straat waren zoals altijd op een bepaald moment voorbijgelopen, heel erg Mod in hun minirokken en met hun Mary Quant-kapsels met boblijn, pony en haarband, veel te dikke lagen oogmake-up, de lippen bleek en roze en de neus hoog in de lucht gestoken. Ze waren zestien geweest, veel te oud voor Banks en zijn vrienden en ze hadden allemaal een vriendje van achttien gehad met een Vespa of een Lambretta.

Dave was vroeg weggegaan, zei dat hij met zijn ouders bij zijn grootouders in Ely moest gaan eten, maar Banks had gedacht dat hij gewoon zijn buik vol had van Dylan. Steve was een paar minuten later vertrokken en had zijn lp meegenomen. Banks kon zich niet het precieze tijdstip herinneren, maar hij wist nog wel zeker dat Paul en hij naar *Everyone's Gone To the Moon* hadden liggen luisteren, toen ze een Ford Zephyr

langzaam door de straat zagen rijden. Het kon niet de eerste zijn geweest, want Graham werd al sinds die ochtend vermist, maar het was wel de eerste die hen was opgevallen. Paul had ernaar gewezen en de themamuziek van een politieserie op tv gefloten. In hun buurt waren politieauto's beslist geen zeldzaamheid geweest, maar een bezoek kwam nog altijd zo sporadisch voor dat het hen was opgevallen. De auto was voor nummer 58, Grahams huis, stil blijven staan en twee agenten in uniform waren uitgestapt en hadden op de deur geklopt.

Banks herinnerde zich nog hoe hij naar mevrouw Marshall had zitten kijken die de deur had opgedaan, met een vestje dat strak om haar lichaam was getrokken hoewel het die dag vrij warm was geweest, en de twee politieagenten hadden hun pet afgezet en waren achter haar aan naar binnen gelopen. Daarna was er iets onherroepelijk veranderd in de buurt.

Terug in de 21e eeuw deed Banks zijn ogen weer open en hij wreef er met zijn hand over. De herinnering had hem uitgeput. Hij had de dag ervoor met de grootst mogelijke moeite Athene bereikt en toen hij daar eindelijk was aanbeland, was hij tot de ontdekking gekomen dat hij pas de volgende ochtend een vlucht naar huis kon boeken. Hij had de nacht moeten doorbrengen in een goedkoop hotel en had slecht geslapen, omringd door het lawaai en de drukte van een grote stad die hem deden verlangen naar de vredige rust van zijn schuilplaats op het eiland.

Inmiddels vloog het vliegtuig boven de Adriatische Zee tussen Italië en voormalig Joegoslavië. Banks zat aan de linkerkant en omdat er werkelijk niet één wolkje aan de lucht stond, meende hij dat hij onder zich heel Italië kon zien liggen, in groene en blauwe en bruine tinten, van de Adriatische Zee tot aan de Middellandse Zee: bergen, de krater van een vulkaan, wijngaarden, een klein opeengehoopt dorpje en de uitgestrekte wijken van een grote stad. Over niet al te lange tijd zou hij in Manchester voet aan land zetten en binnenkort zou zijn speurtocht in alle ernst beginnen. Graham Marshalls botten waren gevonden en Banks zou niet rusten voordat hij wist hoe en waarom ze op die plek waren terechtgekomen.

Annie verliet de B-weg tussen Fortford en Relton en reed de graveloprit van Swainsdale Hall op. Het landschap was bezaaid met iepen, platanen en essen en de bomen belemmerden tot de laatste bocht het zicht op de Hall zelf, waarna het gebouw in al zijn pracht werd onthuld. De Hall was een in de zeventiende eeuw uit de voor de streek zo typerende kalksteen opgetrokken lang, symmetrisch stenen gebouw met twee verdie-

pingen, in het midden een rij schoorstenen en ramen met verticale stenen spijlen. Het rijkste geslacht in de vallei, de Blackwoods, had er gewoond tot de familie was uitgestorven op de manier waarop zoveel oude aristocratische families waren uitgestorven: door geldgebrek en het ontbreken van geschikte erfgenamen. Hoewel Martin Armitage het landhuis voor een luttel bedrag had gekocht, zo wilde het gerucht, waren de kosten van het onderhoud torenhoog en toen Annie het gebouw naderde, kon ze zien dat delen van het met flagstones bedekte dak in verval waren geraakt.

Annie parkeerde haar auto voor de Hall en wierp door de striemende regen een blik op de vallei. Het was een prachtig uitzicht. Achter de lage aarden wallen in een lagergelegen veld, een oud Keltisch verdedigingsbolwerk tegen de oprukkende Romeinen, zag ze de hele groene vallei voor zich liggen, vanaf de kronkelende rivier de Swain helemaal tot aan de grijze kalkstenen littekens aan de overkant, die als de tanden in een skelet leken te grijzen. Ze kon de donkere, stompe ruïne van Devraulx Abbey ongeveer halverwege de valleiwand aan de andere kant nog net ontwaren, net als het dorpje Lyndgarth met zijn vierkante kerktoren en de rook die opsteeg uit schoorstenen die uitstaken boven de door de regen donker gekleurde daken.

Toen Annie de deur naderde, begon er ergens in het huis een hond te blaffen. Ze hield zelf meer van katten en had een hekel aan de manier waarop honden kwamen aanrennen wanneer er bezoekers kwamen en luidkeels blaften en tegen je opsprongen, kwijlden en in je kruis snuffelden, en een enorme chaos creëerden in de gang waar de verontschuldigde eigenaar probeerde het enthousiasme van het beest te temperen en uit te leggen hoe vriendelijk het welkom eigenlijk was bedoeld.

Deze keer vormde geen uitzondering. De jonge vrouw die de deur opendeed, wist de hond echter stevig bij zijn halsband te grijpen voordat hij op Annies rok kon kwijlen en achter haar verscheen nog een vrouw. 'Miata!' riep ze. 'Koest! Josie, zou je Miata willen meenemen naar de bijkeuken?' 'Ja, mevrouw.' Josie verdween en sleurde de gefrustreerde dobermann met zich mee.

'Het spijt me,' zei de vrouw. 'Ze is altijd erg opgewonden wanneer we bezoek krijgen. Ze bedoelt het niet kwaad.'

'Miata. Mooie naam,' zei Annie en ze stelde zichzelf voor.

'Dank u wel.' De vrouw stak haar hand uit. 'Ik ben Robin Armitage. Komt u binnen.'

Annie liep achter Robin aan door de gang en volgde haar naar binnen door een deur aan de rechterkant. De kamer was enorm en deed denken

aan de ontvangsthal in een oud kasteel, met antieke meubels die rond een prachtig Perzisch tapijt midden in de ruimte gegroepeerd stonden, een vleugel en een stenen haard die groter was dan Annies hele cottage. Aan de muur boven de schoorsteenmantel hing voorzover Annies geëfende oog dat kon zien een echte Matisse.

De man die door een van de ramen over een grasveld ter grootte van een golfcourse naar buiten had staan staren, draaide zich om toen Annie binnenkwam. Net als zijn vrouw zag hij eruit alsof hij de hele nacht geen oog had dichtgedaan. Hij stelde zichzelf voor als Martin Armitage en gaf haar een hand. Zijn greep was stevig en kort.

Martin Armitage was ruim 1 meter 80 lang, knap op een robuuste, atletische manier, en zijn haar was heel kort geschoren zoals zoveel voetballers dat hadden. Hij was slank, had lange benen en zag er fit uit, typisch een voormalig atleet, en zelfs zijn vrijetijdskleding, bestaande uit een spijkerbroek en een ruime, met de hand gebreide trui, zag eruit alsof ze meer had gekost dan Annies maandsalaris. Hij wierp een blik op Annies laarzen en ze wilde nu maar dat ze die ochtend iets conservatievers had aangetrokken.

‘Hoofdinspecteur Gristhorpe heeft me over Luke verteld,’ zei Annie.

‘Ja.’ Robin Armitage probeerde te glimlachen, maar de vermoeide grimas deed eerder denken aan de zoveelste opname voor een reclamespotje.

‘Wacht, ik zal Josie thee laten serveren, of koffie, als u dat liever hebt?’

‘Thee is uitstekend, dank u wel,’ zei Annie en ze ging voorzichtig op het randje van een antieke stoel zitten. Een van de beschaafdsten dingen die bij het beroep van inspecteur kwamen kijken, bedacht ze, vooral wanneer je in burgerkleding werkte, was dat de mensen die je opzocht, getuigen, slachtoffers of daders, dat maakte niets uit, je altijd iets te drinken aanboden. Gewoonlijk thee. Net zo Engels als *fish&chips*. Na alles wat ze had gelezen of op televisie had gezien, kon ze zich niet voorstellen dat zoiets ergens anders in de wereld ook zou gebeuren. Maar misschien boden Fransen een gendarme die hen bezocht wel een glas wijn aan, dat wist ze natuurlijk niet.

‘Ik besef hoe verontrustend een gebeurtenis als deze kan zijn,’ zei Annie, ‘maar in 99 procent van de gevallen is er absoluut niets om zich zorgen over te maken.’

Robin trok een keurig in vorm geëpileerde wenkbrauw op. ‘Meent u dat? U zegt dit niet alleen om ons gerust te stellen?’

‘Nee, u zou er verbaasd van staan hoeveel vermiste personen er bij ons worden aangemeld en de meesten van hen komen weer veilig en ongedeerd boven water.’

‘De méésten van hen?’ herhaalde Martin Armitage.

‘Ik wil alleen maar zeggen dat het statistisch gezien...’

‘Statistisch gezien? Wat voor soort...’

‘Martin! Rustig. Ze probeert alleen maar te helpen.’ Robin keek Annie aan. ‘Het spijt me,’ zei ze, ‘maar we hebben allebei slecht geslapen. Luke heeft nog niet eerder zoiets gedaan en we zijn buiten onszelf van bezorgdheid. Het enige wat daar iets aan kan veranderen, is dat we Luke weer veilig en wel voor ons zien. Vertelt u ons alstublieft waar hij volgens u kan zijn.’

‘Kon ik daar maar antwoord op geven,’ zei Annie. Ze haalde haar opschrijfboekje tevoorschijn. ‘Zou u me wat informatie kunnen geven?’

Martin Armitage liet een hand over zijn hoofd glijden, zuchtte diep en liet zich weer op de bank vallen. ‘Ja, uiteraard,’ zei hij. ‘En ik wil u graag mijn verontschuldiging aanbieden. Ik heb mijn zenuwen gewoon niet helemaal in bedwang.’ Toen hij haar aankeek, zag ze de bezorgdheid in zijn ogen en ze herkende eveneens de onbuigzame blik van een man die gewend was te krijgen wat hij wilde. Josie kwam binnen met de thee, die op een zilveren dienblad werd geserveerd. Annie geneerde zich een beetje, zoals ze altijd deed bij bedienden.

Martin Armitages lippen krulden zich tot een glimlach, alsof hij had opgemerkt dat ze zich slecht op haar gemak voelde. ‘Een beetje pretentius, nietwaar?’ zei hij. ‘Ik neem aan dat u zich nu afvraagt wat een door de wol geverfde socialist als ik met een dienstmeisje moet? Ik weet heus wel hoe ik zelf een kop thee moet zetten. Ik ben opgegroeid in een gezin met zes broers in een mijnstadje in West-Yorkshire dat zo klein was dat het niemand opviel toen Maggie Thatcher het van de aardbodem veegde. Brood met reuzel voor ontbijt, als we tenminste mazzel hadden. Zo’n leven. Robin is op een kleine boerderij in Devon opgegroeid.’

En hoeveel miljoenen ponden hebben jullie sindsdien verdiend, vroeg Annie zich af, maar ze was hier niet gekomen om hun levensstijl te bespreken. ‘Het zijn werkelijk mijn zaken niet,’ zei ze. ‘Ik kan me voorstellen dat u het beiden erg druk hebt en de hulp goed kunt gebruiken.’ Ze zweeg even. ‘Zolang u maar niet verwacht dat ik mijn pink in de lucht steek wanneer ik een slokje thee neem.’

Martin glimlachte zwakjes. ‘Ik sop altijd graag met mijn biscuittjes in de mijne.’ Toen boog hij zich naar voren en keek hij weer ernstig. ‘Deze afleiding is leuk, maar ik voel me er niet beter door. Wat kunnen we doen? Waar moeten we zoeken? Waar moeten we beginnen?’

‘Het zoeken doen wij. Daar zijn we voor. Wanneer precies dacht u voor het eerst dat er iets aan de hand was?’

Martin keek zijn vrouw aan. ‘Wanneer was dat, liefje? Na de maaltijd, begin van de avond?’

Robin knikte. ‘Hij is altijd op tijd thuis voor het eten. Toen hij na zeven uur nog niet thuis was en we ook niets van hem hadden gehoord, werden we ongerust.’

‘Wat hebt u toen gedaan?’

‘We hebben geprobeerd hem op zijn mobiele telefoon te bereiken,’ zei Martin.

‘Maar u kreeg geen gehoor?’

‘Hij stond uit.’

‘En toen?’

‘Rond een uur of acht,’ zei Robin, ‘is Martin hem gaan zoeken.’

‘Waar bent u geweest, meneer Armitage?’

‘Ik ben gewoon heel Eastvale doorgereden. Een beetje doelloos eigenlijk. Maar ik moest iets doen. Robin is thuisgebleven voor het geval hij zou bellen of toch kwam opdagen.’

‘Hoe lang bent u weggeweest?’

‘Niet zo lang. Ik was rond een uur of tien terug.’

Robin knikte instemmend.

‘Hebt u een recente foto van Luke?’ vroeg Annie. ‘Eentje die we kunnen laten rondgaan?’

Robin liep naar een van de lage, glimmend gepoetste tafeltjes en pakte een stapeltje foto’s op. Ze bladerde er vluchtig doorheen en gaf er toen een aan Annie. ‘Deze is afgelopen Pasen genomen. We zijn met Luke naar Parijs geweest. Is deze goed?’ Annie bekeek de foto. Er stond een lange, magere jongen op, met donker haar dat rond zijn oren en over zijn voorhoofd krulde, en hij zag er ouder uit dan zijn vijftien jaar, zoveel ouder zelfs dat hij al de vlassige beginselen vertoonde van een sikje. Hij stond peinzend met een broeierige blik bij een graf op een oude begraafplaats, met zijn gezicht naar het licht gekeerd, en de close-up was scherp genoeg om voor identificatiedoeleinden te kunnen worden gebruikt.

‘Hij stond erop dat we de Père Lachaise-begraafplaats bezochten,’ legde Robin uit. ‘Dat is waar al die beroemdheden begraven liggen. Chopin, Balzac, Proust, Edith Piaf, Colette. Luke staat daar bij het graf van Jim Morrison. Kent u Jim Morrison?’

‘Ik heb wel eens van hem gehoord,’ zei Annie, en ze dacht aan de vrienden van haar vader die nog vele jaren na Morrisons dood keihard platen van The Doors draaiden. Met name *Light My Fire* en *The End* hadden zich stevig ergens in haar herinneringen uit die tijd genesteld.

‘Grappig genoeg,’ zei Robin, ‘waren de meeste mensen die tegenwoordig een pelgrimstocht naar dat graf maken nog niet eens geboren toen hij op het hoogtepunt van zijn roem was. Ik was zelf ook nog maar een klein kind toen The Doors doorbraken.’

Dat hield in dat ze begin veertig moest zijn, gokte Annie, en ze had nog steeds een uitstekend figuur. Robin Armitages gouden lokken vielen op haar smalle schouders en waren in het echt even glanzend als in de advertenties in tijdschriften voor shampoo. Ondanks de zichtbare spanning en bezorgdheid werd haar gladde, bleke huid nauwelijks door rimpels getekend. Hoewel Robin minder lang was dan Annie had verwacht, was haar lichaam net zo slank als op alle posters die Annie ooit van haar had gezien en haar lippen, die een aantal jaren geleden zo verleidelijk vetvrij ijs van een lepel hadden gezogen in een beroemd reclamespotje op televisie, waren nog steeds vol en roze. Zelfs de schoonheidsvlek waarvan Annie altijd had gedacht dat hij nep was, zat nog steeds bij haar mondhoek en van dichtbij zag hij er echt uit.

Inderdaad, Robin Armitage zag er nog net zo mooi uit als twintig jaar geleden. Annie bedacht dat ze ter plekke een hekel aan de vrouw zou moeten krijgen, maar dat deed ze niet. Niet eens alleen vanwege de vermiste zoon, maar ook omdat ze achter het bijzonder fraaie uiterlijk van het voormalige model iets intens menselijks vermoedde.

‘Deze is prima,’ zei Annie, en ze liet de foto in haar attachékoffertje glijden. ‘Ik zal hem laten circuleren zodra ik terug ben. Wat had hij aan?’

‘Zwart T-shirt en zwarte spijkerbroek,’ zei Robin. ‘Zoals altijd.’

‘Betekent dat dat hij altijd zwarte kleding draagt?’

‘Het is een fase,’ zei Martin Armitage. ‘Dat is tenminste wat zijn moeder steeds tegen me zegt.’

‘Het is echt zo, Martin. Wacht maar: hij groeit er vanzelf overheen. Als we hem ooit nog terugzien.’

‘Maakt u zich maar geen zorgen, mevrouw Armitage. Hij komt wel weer boven water. In de tussentijd zou ik graag iets meer informatie over Luke zelf willen hebben, alles wat u me kunt vertellen over zijn vrienden, hobby’s of kennissen, zodat we kunnen uitzoeken waar hij kan zijn. Om te beginnen zou ik graag weten of alles tussen u en hem goed ging. Is er recentelijk ruzie geweest?’

‘Voorzover ik me kan herinneren niet,’ antwoordde Robin. ‘Niets ernstigs, bedoel ik. Onze relatie was uitstekend. Luke heeft alles wat zijn hartje begeerde.’

‘Ik weet uit ervaring,’ zei Annie, ‘dat niemand ooit werkelijk alles heeft wat zijn hart begeert, ook al denkt iemand die veel van hem houdt dat

dat wel zo is. De behoeftes van de mens kunnen soms erg uiteenlopend zijn en moeilijk te definiëren.'

'Ik bedoelde niet alleen materiële zaken,' zei Robin. 'In feite is Luke helemaal niet zo geïnteresseerd in zaken die met geld gekocht kunnen worden, behalve dan elektronische apparatuur en boeken.' Haar door lange wimpers omkranste blauwe ogen vulden zich met tranen. 'Ik bedoelde dat hij alle liefde krijgt die we hem kunnen geven.'

'Daar twijfel ik niet aan,' zei Annie. 'Waar ik echter aan zat te denken, was dat er misschien iets was wat hij wilde hebben en u hem niet wilde geven.'

'Wat dan?' vroeg Robin.

'Tets wat u niet goedkeurde bijvoorbeeld. Een popconcert waar hij naartoe wilde. Vrienden met wie hij van u niet mocht omgaan. Dat soort dingen.'

'O, ik begrijp wat u bedoelt. Maar ik kan niets verzinnen. Jij wel, lieverd?'

Martin Armitage schudde ontkennend zijn hoofd. 'Als ouders zijn we, denk ik, vrij ruimdenkend,' zei hij. 'We zijn ons er terdege van bewust dat kinderen tegenwoordig heel snel volwassen worden. Ik ben zelf ook snel volwassen geworden. En Luke is een slimme knul. Ik kan geen enkele film bedenken die hij van mij niet zou mogen zien, met uitzondering van pornografie natuurlijk. Bovendien is hij een rustige, wat verlegen jongen, niet iemand die op zijn gemak is in grote groepen. Hij is tamelijk op zichzelf.'

'Hij is erg creatief,' voegde Robin eraan toe. 'Hij is dol op lezen en hij schrijft korte verhalen en gedichten. Toen we in Frankrijk waren, verslond hij de werken van Rimbaud, Verlaine en Baudelaire.'

Annie had van haar vader wel over deze dichters gehoord, had zelfs werk van een paar van hen gelezen. Ze dacht dat het tamelijk hoog gegrepen was voor een jongen van vijftien, maar toen schoot het haar te binnen dat Rimbaud was begonnen met het schrijven van gedichten toen hij vijftien was en er op zijn negentiende mee was opgehouden.

'Vriendinnetjes?' vroeg Annie.

'Hij heeft het nooit over iemand in het bijzonder gehad,' zei Robin.

'Misschien was hij te verlegen om het u te vertellen?' vroeg Annie.

'Ik ben ervan overtuigd dat we het zouden hebben geweten.'

Annie veranderde van onderwerp en maakte voor zichzelf een aantekening dat ze eventueel op een later tijdstip Luke's liefdesleven of het ontbreken daarvan nader moest onderzoeken. 'Ik weet niet hoe ik dit tactvol moet brengen,' ging ze verder, 'maar ik heb begrepen dat u niet

Luke's biologische vader bent, meneer Armitage.'

'Dat klopt. Hij is mijn stiefzoon. Ik heb hem echter altijd als mijn eigen kind beschouwd. Robin en ik zijn inmiddels tien jaar getrouwd. Luke draagt mijn achternaam.'

'Wat kunt u me over Luke's vader vertellen, mevrouw Armitage?'

Robin wierp een blik op haar man.

'Het geeft niet, lieveling,' zei Martin Armitage. 'Wat mij betreft kun je over hem praten, ook al zie ik het nut er niet van in.'

Robin keerde zich weer naar Annie. 'Eigenlijk verbaast het me dat u het nog niet weet, gezien de buitensporige aandacht die de roddelbladen indertijd aan de affaire hebben besteed. Zijn vader is Neil Byrd. Ik dacht dat de meeste mensen wel van mijn relatie met Neil op de hoogte waren.'

'O, ik weet ook wel wie hij was en wat er is gebeurd. Ik weet alleen de details niet meer. Hij was toch popzanger?'

'Popzanger? Hij zou het afschuwelijk hebben gevonden als hij had gehoord dat u hem zo noemde. Hij beschouwde zichzelf meer als een moderne troubadour, een dichter eigenlijk.'

Van een singer-songwriter naar een voetballer, dacht Annie, zoals Marilyn Monroe van een honkbalspeler naar een toneelschrijver overstapte. Blijkbaar was Robin Armitage niet zo oppervlakkig als op het eerste gezicht leek. 'Neemt u me mijn onwetendheid alstublieft niet kwalijk; misschien kunt u mijn geheugen iets oprispen?' zei ze.

Robin keek door het raam naar buiten, waar een flinke lijster op het grasveld een worm had ontdekt, en ging toen naast haar man zitten. Hij greep haar hand stevig vast. 'U vindt het waarschijnlijk een vreemde combinatie,' zei ze. 'Neil was echter de eerste man die me niet als een volslagen onmondige idioot behandelde puur vanwege mijn uiterlijk. Het is moeilijk om te zijn wat ik... nou ja, om eruit te zien zoals ik. De meeste mannen durven je niet te benaderen of denken dat ze je gemakkelijk het bed in kunnen krijgen. Neil was heel anders.'

'Hoe lang zijn jullie samen geweest?'

'Ongeveer vijf jaar. Luke was pas twee toen Neil ons in de steek liet. Zomaar. Zonder aankondiging. Hij zei dat hij zijn rust nodig had en het zich niet langer kon veroorloven om gebukt te gaan onder een gezinsleven. Dat is letterlijk zoals hij het zelf zei: gebukt te gaan.'

'Wat erg,' zei Annie. 'Wat gebeurde er toen? Had het invloed op uw carrière?'

'Ik was 25 toen we elkaar leerden kennen en werkte al sinds mijn veertiende als model. Het viel natuurlijk niet mee om mijn slanke figuur weer terug te krijgen na Luke en ik ben nooit meer helemaal precies de-

zelfde geworden, maar ik had nog steeds werk, voornamelijk reclame-spots voor televisie, een keer een kleine, weinig indrukwekkende rol in een bijzonder bloederige film, deel vijftien van een of andere serie. Waarom wilt u dit eigenlijk allemaal weten? Het kan toch niets te maken hebben met Luke's verdwijning? Neil is al twaalf jaar geleden gestorven.' 'Ik ben het helemaal met mijn vrouw eens,' zei Martin. 'Zoals ik al zei, ik zie het nut hier niet van in.'

'Ik probeer slechts zo veel mogelijk achtergrondinformatie te krijgen,' legde Annie uit. 'Je weet nooit wat belangrijk kan zijn wanneer er iemand wordt vermist, wat mogelijk hun drijfveren zijn. Weet Luke wie zijn vader was?'

'Jazeker. Hij kan zich Neil natuurlijk niet meer herinneren, maar ik heb het hem wel verteld. Ik wilde geen geheimen voor hem hebben.'

'Hoe lang weet hij het al?'

'Ik heb het hem verteld toen hij twaalf werd.'

'En daarvoor?'

'Martin is de enige vader die hij ooit heeft gekend.'

Annie rekende snel na: zeven jaar lang had Luke Martin Armitage dus als zijn echte vader beschouwd, totdat zijn moeder hem plotseling overviel met het schokkende bericht over Neil Byrd. 'Hoe reageerde hij toen u het hem vertelde?' vroeg ze.

'Hij was natuurlijk in de war,' zei Robin. 'En hij stelde veel vragen. Maar verder... Dat weet ik eigenlijk niet. Hij heeft het er nooit met zoveel woorden meer over gehad.'

Annie maakte een paar aantekeningen en dacht na. Ze vermoedde dat er meer moest hebben gespeeld dan Robin nu prijs gaf, maar het hoefde niet per se. Kinderen kunnen verbazingwekkend veerkrachtig zijn. Maar ook onverwacht gevoelig.

'Hebt u nog contact met vrienden of familie van Neil Byrd?' vroeg Annie.

'Lieve hemel, nee. Neils ouders zijn jong gestorven, dat was een van de dingen die als een zware last op hem drukten; en ik verkeer al heel lang niet meer in die kringen.'

'Zou ik Luke's kamer mogen zien?'

'Natuurlijk.' Robin ging Annie voor naar de gang en een trap met versleten stenen treden op naar de eerste verdieping, waar ze linksaf sloeg en de zware eikenhouten deur opende van de tweede kamer aan de overloop.

Annie deed de lamp op het nachtkastje aan. Het duurde even voordat het tot haar doordrong dat de kamer volledig zwart was, behalve de

vloerbedekking. Hij lag op het noorden, waardoor er maar weinig zonlicht binnendrong en ondanks het licht van het lampje op het nachtkastje, de enige lamp in de kamer, zag het er somber uit. Het was er wel netter dan ze had verwacht en de inrichting was bijna Spartaans.

Luke of iemand anders had op het plafond een zonnestelsel en sterren geschilderd. Een van de muren hing vol met posters van rocksterren en toen Annie dichterbij ging staan, kon ze de namen lezen: Kurt Cobain, Nick Drake, Jeff Buckley, Ian Curtis, Jim Morrison. De meesten van hen kwamen haar tenminste nog enigszins bekend voor, maar ze dacht dat Banks wellicht meer over hen zou weten dan zij. Geen sporthelden, merkte ze op. Op de tegenoverliggende muur waren met zilverkleurige verf de volgende woorden gespoten: LE POËTE SE FAIT VOYANT PAR UN LONG, IMMENSE ET RAISONNÉ DÉRÈGLEMENT DE TOUS LES SENS. De woorden kwamen haar vaag bekend voor, maar ze kon ze niet precies plaatsen en haar kennis van het Frans was niet toereikend om haar een goede vertaling te verschaffen. 'Weet u wat dit betekent?' vroeg ze.

'Nee,' zei Robin, 'ik ben nooit goed geweest in Frans.'

Annie noteerde de woorden in haar opschrijfboekje. Onder het raam met de verticale spijlen stond een elektrische gitaar naast een kleine versterker; op het bureau stond een computer en naast de kledingkast een minustereo met een stapel cd's. Ze maakte de vioolkist open die op de ladekast lag en zag dat deze inderdaad ook een viool bevatte.

Annie liet haar blik vluchtig langs de stapel cd's glijden. Van de meeste bands, zoals Incubus, System of a Down en Slipknot, had ze nog nooit gehoord, maar ze herkende een paar ouwetjes, waaronder Nirvana en R.E.M. Er was zelfs een oude Bob Dylan. Hoewel Annie vrijwel niets af wist van de smaak van vijftienjarigen wanneer het op hedendaagse muziek aankwam, wist ze wel zeker dat Bob Dylan daar gewoonlijk niet onder viel.

Niets van Neil Byrd. Weer verlangde Annie naar de aanwezigheid van Banks; hij zou hier vast het nodige uit hebben kunnen afleiden. De laatste cd die ze zelf had gekocht, bevatte gezangen van Tibetaanse monniken voor haar yoga en meditatie.

Annie wierp snel een blik op de boekenkast: veel romans, waaronder *Zonen en minnaars*, *De vanger in het graan* en *Le Grand Meaulnes*, maar ook de traditionelere boeken voor jongeren van Philip Pullman, de verzamelde korte verhalen van Ray Bradbury en H.P. Lovecraft, een aantal poëziebundels, een enorm boek over prerafaëlitische kunst en dat was het wel zo'n beetje.

Verder gaf de kamer opmerkelijk weinig prijs. Er lag geen adressenboek,

tenminste niet voorzover Annie had ontdekt, en behalve de boeken, kleding en cd's lag er bijzonder weinig. Robin vertelde haar dat Luke altijd een versleten leren schoudertas meezeulde, overal waar hij naartoe ging, en alles wat hij belangrijk vond, moest daarin zitten, ook zijn vederlichte laptop.

In een lade ontdekte Annie een paar geprinte manuscripten, korte verhalen en gedichten, de meest recente van een jaar geleden, en ze vroeg of ze deze mocht lenen om later te bekijken. Ze merkte dat Robin niet toeschietelijk was, voornamelijk, zo leek het, vanwege Luke's privacy, maar ook hier verrichtte een zetje in de goede richting wonderen. Niet dat ze verwachtte dat het creatieve werk haar veel zou vertellen, maar misschien leverde het wat meer inzicht op in Luke's karakter.

Er was hier boven verder niets meer te vinden en de zwarte muren benauwden haar, dus ze zei tegen Robin dat ze voldoende had gezien. Ze liepen terug naar beneden, waar Martin Armitage nog steeds op de bank zat.

'Ik heb begrepen dat u Luke naar de scholengemeenschap in Eastvale hebt gestuurd, in plaats van naar een privé-school zoals Braughtmore,' zei Annie.

'We hebben geen vertrouwen in privé-scholen,' zei Martin, en zijn West-Yorkshire accent stak nu duidelijk de kop op. 'Dat zijn slechts kweekscholen voor slappe ambtenaren. Er is helemaal niets mis met een opleiding aan een gewone scholengemeenschap.' Hij zweeg en glimlachte. Annie kreeg de indruk dat dit gedrag hem in de media goede diensten had bezorgd, een onverwachte charme die met een druk op de knop kon worden ingeschakeld. 'Ach, er zal heus wel het nodige op aan te merken zijn, ik ben echt niet doof voor de kritiek die er regelmatig op wordt geleverd, maar ik heb er zelf baat bij gehad en dat geldt voor heel veel kinderen. Luke is intelligent en werkt hard. Hij zal zich prima redden.'

Afgaande op de lichaamstaal die haar over elkaar geslagen armen en samengeperste lippen uitstraalden, had Annie het gevoel dat Robin het niet met hem eens was en dat Luke's opleiding het onderwerp was geweest van verhitte discussies.

'Heeft hij het op school naar zijn zin?' vroeg ze.

'Hij heeft nooit geklaagd,' zei Martin. 'Niet meer dan andere kinderen. U kent het wel: hij heeft de pest aan zijn leraar aardrijkskunde, heeft het land aan gym en vindt algebra te moeilijk. Dat soort dingen.'

'Hij houdt niet van sporten?'

'Helaas niet, nee,' zei Martin. 'Ik heb geprobeerd hem ervoor te interesseren, maar...' Hij haalde zijn schouders op.

‘En de andere jongens op school? Zelfs als hij, zoals u zegt, een beetje een solist is, zal hij toch af en toe wel contact hebben met zijn klasgenoten?’

‘Ik neem aan van wel, maar ik heb er nooit iets van gemerkt.’

‘Neemt hij nooit vrienden mee naar huis?’

‘Nooit.’

‘Heeft hij wel eens gevraagd of hij met hen mee naar huis mocht?’

‘Nee.’

‘Gaaf hij vaak uit?’

‘Niet meer dan andere jongens van die leeftijd,’ zei Martin. ‘Misschien zelfs wel minder.’

‘We willen dat Luke een gewoon leven leidt,’ zei Robin. ‘Het is moeilijk om te beslissen wat wel en wat niet mag. Het is moeilijk om te bepalen hoe streng je moet zijn. Als je te weinig toegeeft, wil het kind uit de band springen en daar krijgen de ouders de schuld van. Als je hem te veel onder de duim houdt, ontwikkelt hij zich niet gewoon en zal hij je er later van beschuldigen dat je zijn leven hebt verknoeid. We doen ons best om goede ouders te zijn en een goede balans te vinden.’

Annie was zelf op school een buitenbeentje geweest omdat ze in een kunstenaarscommune woonde, ze werd door de andere kinderen als die ‘hippiemeid’ gezien, en juist daarom begreep ze maar al te goed hoe anders Luke zich moest voelen, ook al hadden zijn ouders niets verkeerd gedaan. Om te beginnen woonden ze in het van de bewoonde wereld afgezonderde, maar desalniettemin indrukwekkende Swainsdale Hall; verder waren ze beiden een nationale beroemdheid, hoe laag in de hiërarchie ook; en ten slotte leek hij ook nog een erg in zichzelf gekeerde jongen.

‘Daar ben ik van overtuigd,’ zei ze. ‘Wat heeft hij gisteren gedaan?’ vroeg ze.

‘Hij is naar het centrum gegaan.’

‘Hoe komt hij daar?’

‘Met de bus. Er is hier een goede dienstregeling, tot na etenstijd tenminste.’

‘Had hij een bijzondere reden om gisteren naar Eastvale te gaan?’

‘Niets bijzonders,’ antwoordde Robin. ‘Hij snuffelt graag tussen tweedehands boeken en hij wilde ook naar een of ander nieuw onderdeel voor zijn computer kijken.’

‘Meer niet?’

‘Nee, voorzover ik weet. Ik had niet de indruk dat er iets bijzonders aan de hand was.’

‘Is hij wel eens eerder een hele nacht weggebleven?’

‘Nee,’ zei Robin, en ze legde haar hand op haar keel. ‘Nog nooit. Daarom maken we ons ook zoveel zorgen. Hij zou ons dit nooit aandoen, tenzij... tenzij er iets verschrikkelijks is gebeurd.’

Ze begon te huilen en haar man sloeg zijn armen om haar heen en streekte haar zijdezachte, goudblonde haar. ‘Stil maar, lieveling, stil maar. Maak je maar geen zorgen. Ze vinden hem heus wel.’ Zijn intense ogen staarden onafgebroken naar Annie, alsof hij haar wilde uitdagen om hem tegen te spreken. Niet dat ze dat van plan was. Een man die gewend was zijn zin te krijgen. Een man ook die voor geen kleintje vervaard was, daar was Annie van overtuigd, en een man die gewend was om met de bal aan zijn voet naar voren te stormen en hem achter in het net te jagen.

‘En de rest van de familie: ooms, tantes, grootouders?’ vroeg ze. ‘Had hij met iemand van hen een bijzondere band?’

‘Robins familie woont helemaal in Devon,’ zei Martin. ‘Mijn ouders zijn overleden, maar ik heb een zus die met haar man in Dorset woont en een broer in Cardiff. We hebben natuurlijk iedereen gebeld die we konden bedenken, maar niemand heeft hem gezien.’

‘Had hij geld bij zich?’

‘Niet veel. Een paar pond. Moet u horen, inspecteur,’ zei hij, ‘ik begrijp waarom u dit allemaal vraagt, maar u zit op een verkeerd spoor. Luke heeft een mobiele telefoon. Als hij ergens naartoe had willen gaan of iets had willen doen waardoor hij niet thuis zou komen of waardoor hij te laat zou zijn, dan had hij ons daar toch mee kunnen bellen?’

‘Tenzij het iets was wat u niet mocht weten.’

‘Maar hij is pas vijftien,’ zei Martin. ‘Wat zou hij in vredesnaam kunnen uitspoken dat zo geheim is dat zijn ouders het niet mogen weten?’

Weet u waar uw kinderen zijn? Weet u wat uw kinderen op dit moment doen? Annie wist uit ervaring, geput uit zowel haar eigen herinneringen als haar werk als politieagent, dat niemand zijn geheimen zo zorgvuldig koesterde als tieners, vooral gevoelige, eenzame tieners, maar het was overduidelijk dat Luke’s ouders dit niet inzagen. Hadden ze het dan zelf niet meegemaakt? Of waren er sinds hun eigen jeugd zoveel andere dingen gebeurd dat ze waren vergeten hoe het was om een tiener te zijn?

Er konden verschillende redenen zijn waarom Luke er misschien behoefte aan had om er een tijdje tussenuit te gaan zonder het zijn ouders te vertellen: kinderen zijn vaak egoïstisch en houden niet snel rekening met anderen; blijkbaar konden zij echter geen enkele reden verzinnen. Het was echter niet de eerste keer dat Annie op zo’n verbazingwekkende kloof stuitte tussen de waarneming van ouders en de realiteit. Veel vaker

dan ze had verwacht kreeg ze te maken met ouders van een vermist kind die zeiden dat ze eenvoudigweg geen idee hadden waar hun jonge Sally naartoe zou kunnen zijn gegaan of waarom ze waar dan ook maar naartoe zou willen gaan en hen zoveel verdriet wilde bezorgen.

‘Heeft iemand u ooit bedreigd?’ vroeg ze.

‘Nee,’ zei Martin. ‘Waarom vraagt u dat?’

‘Beroemdheden trekken vaak het verkeerde soort aandacht.’

Martin snoof minachtend. ‘We zijn nou niet bepaald Beckham en Posh Spice. Tegenwoordig staan we niet meer zo in de publiciteit. Al een jaar of vijf niet meer, sinds we hiernaartoe zijn verhuisd. We treden allebei niet meer zo op de voorgrond.’

‘Is het bij u opgekomen dat iemand misschien heeft bedacht dat het de moeite waard zou zijn om Luke te kidnappen?’ vroeg ze.

‘Weet u,’ zei Martin, ‘we zijn eerlijk gezegd niet zo rijk.’ Hij gebaarde om zich heen. ‘Om te beginnen alleen dit huis al... het vreet geld. Neemt u maar van mij aan dat er voor een kidnapper bij ons bar weinig te halen valt.’

‘Dat beseft de kidnapper misschien niet.’

Robin en Martin keken elkaar aan. Ten slotte zei Robin: ‘Nee, dat geloof ik niet. Zoals ik eerder al zei, we wilden dat Luke een gewoon leven zou leiden, niet zo’n leven als ik. We wilden niet dat hij omringd zou worden door bodyguards en beveiligingsmensen. Dat was misschien dom van ons, onrealistisch, maar tot nu toe is het gelukt. Er is hem nooit iets ergs overkomen.’

‘En ik weet zeker dat dat nu evenmin het geval is,’ zei Annie. ‘Luister, ik beseft dat u dit waarschijnlijk uit gewoonte al doet, maar mocht de pers komen rondneuzen en vragen stellen...’

‘Maakt u zich maar geen zorgen,’ zei Martin Armitage. ‘Dan krijgen ze met mij te maken.’

‘Uitstekend, meneer. En zouden we voor alle zekerheid uw telefoon ook mogen aftappen?’

‘Waarom?’ vroeg Robin.

‘Voor het geval er losgeld wordt geëist.’

Ze sloeg haar handen voor haar gezicht. ‘U denkt toch niet...?’

‘Een voorzorgsmaatregel, meer niet.’

‘We hebben een geheim nummer,’ zei Martin.

‘Desondanks...’

Hij staarde Annie een paar tellen zwijgend aan en knikte toen. ‘Goed dan. Als u er echt op staat.’

‘Dank u wel. Ik zal ervoor zorgen dat er vanochtend nog iemand langs-

komt om het te regelen. Hebt u ook een zakenadres?’

‘Nee,’ zei Martin. ‘Momenteel niet.’

‘Dus u hebt ook geen zakelijk telefoonnummer?’

‘Nee.’ Hij zweeg even, alsof hij impliciete kritiek had opgevangen in Annes stem of houding en ging daarom verder: ‘Hooft u eens, ik ben dan misschien alleen maar een voetballer geweest, maar dat betekent niet dat ik achterlijk ben.’

‘Dat wilde ik niet...’

‘Ik heb mijn diploma van de middelbare school, heb aan de hogeschool van Leeds gestudeerd, toen die nog zo heette tenminste, en heb een businessdiploma behaald.’

‘Wat zegt dat dan helemaal over jou,’ vroeg Annie, die niet onder de indruk was, zich af: dat je meer dan het speeltje van de hoogopgeleide vrouw wil zijn? ‘Het spijt me als u de indruk hebt gekregen dat ik dat dacht,’ vervolgde ze. ‘Ik wil er alleen maar zeker van zijn dat we alle mogelijkheden hebben gedekt.’

‘Sorry,’ zei Martin. ‘Ik ben erg gespannen. Maar omdat... nou ja, omdat Robin en ik nu eenmaal zijn wie we zijn, maken we dat zo vaak mee. Mensen hebben de neiging om ons neerbuigend te bejegenen.’

‘Ik begrijp het,’ zei Annie en ze stond op om te vertrekken. ‘Ik zal u niet langer ophouden.’ Ze gaf haar kaartje aan Robin, die het dichtst bij haar stond. ‘Het nummer van mijn mobiele telefoon staat er ook op.’ Ze glimlachte en voegde eraan toe: ‘Of u er iets aan hebt, is natuurlijk een tweede.’ De ontvangst voor mobiele telefoons in de vallei was op zijn zachtst gezegd wisselvallig. ‘Als u ook maar iets hoort, belt u me dan als-tublieft.’

‘Ja, natuurlijk,’ zei Robin. ‘Dat spreekt voor zich. En als u...’

‘Dan bent u de eerste die het hoort. Maakt u zich geen zorgen, we gaan naar hem op zoek, daar kan ik u van verzekeren. We zijn echt heel goed in dit soort zaken.’

‘Als er iets is wat ik kan doen...,’ zei Martin.

‘Uiteraard.’ Annie schonk hun bij haar vertrek haar mooiste glimlach, een die blonk van zelfvertrouwen, maar ze voelde zich veel minder zelf-verzekerd dan ze eruitzag.